

JULIJ 1991, ŠT. 7

POŠTNINA PLAČANA NA POŠTI LITIJA

RODILA SE JE SAMOSTOJNA DRŽAVA SLOVENIJA – ZGODILA SE JE VOJNA

Litijski občini je bilo v vojni (imena še vedno ni dobila) prizanešeno z neposrednimi napadi in spopadi. Kljub temu pa smo vojno vseeno občutili. Ta zapis naj bi v skopih obrisih prikazal dogajanja na nekaterih področjih v naši občini. Časi za temeljitejšo analizo šele prihajajo.

MOBILIZIRANE VSE ENOTE TO

Mobilizacija se je začela 21. junija. Mobilizirane so bile vse enote in ob pisanju tega zapisa je večina vojakov že doma. Poleg enot TO je bila mobilizirana tudi večja skupina vojaških obveznikov. Odziv je bil skoraj stoodstoten, le redkim posameznikom poziva ni bilo možno vročiti zaradi neznanega bivališča.

V času spopadov se je v enote TO javilo preko 100 prostovoljcev, pripadnikov vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, večina je bila tudi vključena.

Mobiliziran je bil vsak 20. občan. Poleg prostovoljcev so še drugi občani ponudili najrazličnejše oblike pomoči, nekateri so bili s svojimi storitvami tudi neposredno vključeni. Kmečka zveza – ljudska stranka je dala pobudo za zbiranje mleka za teritorialce, kar pa ni bilo potrebno zaradi dobre oskrbe, za katero so se zelo trudili KZ Litija in KZ Gabrovka. Z mobilizacijo materialnih sredstev prav tako ni bilo težav. Del enot je naloge opravljal v sodelovanju s policijo v občini za zavarovanje občanov in premoženja, večina pa je bila na širšem ljubljanskem območju. Enote so pripravile barike, ki pa jih ni bilo teba uporabiti. Aktiviran je bil občinski štab CZ in vsi štabi v krajevnih skupnostih. Pregledana in minimalno so bila opremljena zaklo-

Po vsej občini smo proslavili razglasitev slovenske samostojnosti. Občani smo se zbrali ob kresovih, v središčih krajev, v posameznih soseskah, ulicah. Iz vseh zvonikov je pozno v noč odmevalo praznično pritrkavanje. Oglasila se je pesem, pa tudi nazdravili smo novi mladi državi. Bil je večer in bila je noč, ko smo lahko sanjali. In prišlo je jutro s tanki in vojno.

nišča ter obveščeni prebivalci o načinih ravnanja ob alarmu za zračni napad.

VOJNA ŠKODA ŠE NI OCENJENA

Neposredne vojne škode litijske občine ni utrpela. Posredno pa ocenjujejo tri skupine, ki bodo ocenile škodo zaradi zastojev v gospodarstvu, v kmetijstvu in neposredne stroške za oskrbo enot, kar je zaenkrat še strošek občinskega proračuna.

Nadomestilo za osebni dohodek pripadnikov TO pa gre do 31. 12. 1991 v breme delodajalcev.

SAMOZAŠČITNO OBNAŠANJE OBČANOV

Oboroženi spopadi so bili v neposredni bližini naše občine, Zasavska cesta je postala glavna in edina prometnica med posavjem in Ljubljano. Litijska postaja Milice je s celotnim rednim in rezervnim sestavom skrbela za varnost občanov in kontrolo prometa. Vojna je med ljudmi povzročila strah, ponekod celo paniko, pojavile so se številne govorice. Postaja Milice je dobila veliko obvestil občanov o gibanju sumljivih vozil in oseb. Vsa obvestila so redno preverjali in strokovno obdelovali. Tako so odkrili v Šmart-

nem 8 zveznih carnikov, ki so bili z dvema osebnima avtomobiloma napoteni iz Subotice na Jesenice. Po privedbi na Postajo Milice in razgovoru so se brez zapletov v policijskem spremstvu vrnili nazaj na Hrvaško.

Kršenja javnega reda in miru ni bilo. Tatovi pa kljub vojni niso počivali. V Ribčah je bilo ukradeno kolo z motorjem, skupaj s čelado – storilca mladotnika sta že znana. V Litiji pred železniško postajo je bil ukraden osebni avtomobil, ki so ga našli delno poškodovanega v Ribčah, kjer je bilo prav tako vlomljeno v osebni avtomobil in ukraden avtoradio. Neznani kadilec se je z vlomom v kiosk na železniški postaji v Litiji oskrbel z boljšimi vrstami cigaret. Na dveh avtomobilih je bilo razbito dvoje stekel, prav tako na enem od trgovskih lokalov.

O razlogih svojega početja bodo povedali storilci. Vsaka vnaprejšnja sklepanja in govorice, ki so se pojavile v zvezi s temi dejanji so zaenkrat brez osnove.

Kako so vojno doživljali teritorialci na položajih, njihove družine doma, vozniki, ki so skrbeli za dovoz hrane in drugih izdelkov, otroci, ki so bili v varstvu ali pa tudi sami, starejši, ki se vojne še spominjajo, mladi, ki niso mogli verjeti, da je na pragu tretjega tisočletja to še mogoče, ne bomo pisali. Nikomur ni bilo ne lepo, ne lahko. Zato pa vsi upamo, da bosta prevladala razum in razsodnost, da se bomo lahko v miru osamosvojili.

Avgusta Glasilo občanov ne izide

Vse bralce in dopisnike obveščamo, da po planu avgustovska številka GO ne izide. Osmo številka bo izšla 16. septembra, zato vas prosimo, da svoje prispevke pošljete do konca avgusta na GO, Jerebova 14, Litija.

Prelest, Ljubljana in uredniški odbor

SKUPŠČINSKA KRONIKA

OSNUTEK ODLOKA TOKRAT SPREJET

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so na majskem zasедanju ponovno obravnavali osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Litija. Predlagana sprememba odloka določa razširitev plačevanja tega prispevka na območje celotne občine – razen nekaterih točno določenih izjem. Po veljavnem odloku namreč nadomestilo plačujejo le občani v Litiji, Šmartnem, na Ustju, Bregu in v Kresnicah. Predstavniki Izvršnega sveta so predlagali delegatom, naj osnutek odloka sprejmejo, saj bi v nasprotnem primeru prišlo do velikega zastoja na področju investicij v gospodarsko infrastrukturo, ker v proračunu občine za leto 1991 v ta namen ni predvidenih sredstev.

Ti argumenti so večino delegatov tokrat prepričali, tako da so po daljši in razgibani razpravi osnutek odloka sprejeli in ga posredovali v javno razpravo. Dokončno bo občinska skupščina odločala o odloku na septembrskem zasédanju. Do takrat bo pristojni upravni organ pripravil besedilo predloga odloka. Pri tem bo po svoji presoji upošteval pripombe iz javne razprave in pripombe, podane na zasédanju občinske skupščine, ki jih je bilo precej tako iz vrst delegatov zbora krajevnih skupnosti, kot tudi od dela delegatov Slovenske kmečke zveze – ljudske stranke.

VEČNAMENSKA DVORANA

Na zasédanju konec meseca maja so delegati obravnavali in sprejeli tudi več informacij. Veliko razprave je bilo ob informaciji o gradnji večnamenske dvorane v Litiji, ko so delegati opozarjali tudi na problem funkcioniranja in nadaljnjega koriščenja dvorane.

Občinska skupščina je sprejela tudi sklep o odpravi podružnične osnovne šole Gradišče pri Dolah za namen vzgojnoizobraževalne dejavnosti.

NOV DIREKTOR UPRAVE ZA DRUŽBENE PRIHODKE

Na predlog predsednika Izvršnega sveta in s soglasjem Komisije za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve so delegati občinske

skupščine imenovali Marjana Sonca iz Litije za direktorja Uprave za družbene prihodke občine Litija.

ZDRAVSTVENI DOM POSTAL JAVNI ZAVOD

Junjsko zasédanje vseh treh zborov občinske skupščine je potekalo v znamenju razglasitve samostojnosti Republike Slovenije in začete agresije jugoslovanske armade na Slovenijo.

Delegati so med drugim sprejeli predlog odloka o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Litija. Na podlagi Zakona o zavodih je Skupščina občine kot ustanovitelj ustanovila samostojni javni zavod, medtem ko je bil prej litijski zdravstveni dom v sestavi delovne organizacije Zdravstveni dom Domžale. Delegati vseh treh zborov niso podprli dveh amandmajev na predlog odloka, ki jih je podal Zdravstveni dom Litija.

AGROMELIORACIJE NA POLŠNIKU IN PEČICAH

Po skrajšanem postopku so delegati občinske skupščine sprejeli Odloka o uvedbi agromelioracijskih postopkov na območju Polšnika in na območju nasada jablan Pečice. Sprejetje obeh odlokov bo omogočilo pridobitev finančnih sredstev za urejanje kmetijskih zemljišč iz republiškega proračuna. Na agromelioriranih zemljiščih pa naj bi se doseglo trajno izboljšanje gospodarjenja.

ODLAGALIŠČE ODPADKOV

Med ostalimi zadevami na dnevnem redu junjskega zasédanja je več zanimanja vzbudila tudi še informacija o aktivnostih za izgradnjo odlagališča komunalnih odpadkov v občini Litija. Na podlagi strokovnih analiz in mnenj so v ožji izbor za odlagališče odpadkov prišle štiri lokacije: Resnik – Ljubež, Suhi potok (ob Reki), Lupinica – Razbore in Konjski potok. Vse aktivnosti v zvezi z odlagališčem vodi Oddelek za urejanje prostora občine Litija.

Marko Godec

Javna razgrnitev osnutka sprememb in dopolnitev prostorsko ureditvenih pogojev (PUP) za območje naselij Litija in Šmartno

V maju mesecu 1988 je Skupščina občine Litija sprejela prostorsko ureditvene pogoje (PUP) za območje Litije in Šmartna.

Odlok o sprejetju je objavljen v Ur. l. SRS, št. 22/88. Sestavni del odloka pa so grafične priloge.

Leto kasneje, to je v letu 1989, je bil kartografski del dolgoročnega plana občine Litija dopolnjen. Dopolnitve in spremembe je Skupščina občine sprejela v začetku leta 1990 in so objavljene v Ur. l. SRS, št. 43/90. Sestavni del dolgoročnega plana so tudi urbanistične zasnove za naselji

Litija in Šmartno, ki so v skladu s planom bile prav tako spremenjene in dopolnjene v letu 1989. Ker urbanistične zasnove predstavljajo osnovo za izdelavo PUP, so prostorski ureditveni pogoji, ki so bili sprejeti pred spremembami in dopolnitvami urbanističnih zasnov, v grafičnem delu neusklajeni s sprejetimi in veljavnimi planskimi akti. Za usklajitev planskih in prostorsko izvedbenih aktov je treba dopolniti in spremeniti PUP-e za območje Litije in Šmartna (Ur. l. SRS, št. 22/88) in jih po javni razgrnitvi posredovati skupščini v obravnavo in sprejem.

Na podlagi 37. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS 18/84, 37/85, 29/86, 26/90) je Izvršni svet Občine Litija na 28. redni seji dne 27. 6. 1991 sprejel

SKLEP

O JAVNI RAZGRNITVI DOPOLNITEV IN SPREMENB PROSTORSKIH UREDITVENIH POGOJEV (PUP) ZA OBMOČJE NASELIJ LITIJ IN ŠMARTNO

1.

Javno se razgrne osnutek dopolnitev in sprememb PUP za območje naselij Litija in Šmartno – usklajitev z urbanističnimi zasnovami naselij Litija in Šmartno, spremembe in dopolnitve 1989 (Ur. l. RS 43/90).

2.

Javna razgrnitev traja od 1. 7. 1991 do 31. 8. 1991, in sicer v avli občinske skupščine Litija, Jerebova ulica 14 in na sedežih KS Litija desni in levi breg in KS Šmartno.

3.

V teku javne razgrnitve se dne 7. 8. 1991 ob 16. uri organizira javna

obravnavo v sejni sobi SO Litija, Jerebova 14.

4.

V teku javne razprave dajejo pripombe in predloge občani, institucije in društva.

5.

Občani se o poteku javne razgrnitve in obravnav obvestijo na krajevno običajen način.

PREDSEDNIK IZVRŠNEGA SVETA
Slavko ROKAVEC

Krajevni odbor SKD Litija

Dne 6. junija 1991 smo tudi v Litiji ustanovili krajevni odbor Slovenskih krščanskih demokratov.

Do sedaj smo bili člani SKD v Litiji vključeni v Občinski odbor, ki se je sestajal v Šmartnem ali kje drugje, kar je prinašalo več objektivnih težav. V občinskem odboru je narastlo število članov, zato smo težko dobili primeren prostor za skupne seje, oddaljenost od enega centra je bila prevelika pa tudi sami sestanki so pri večjem številu ljudi nekonstruktivni in neproduktivni.

Povečanje števila članov tudi v Litiji je narekovalo, da ustanovimo lastni krajevni odbor, da bi tako lažje opravljali svoje naloge. Izvolili smo predsednika, tajnika in blagajnika krajevnega odbora Litija in takoj pristopili k točkam dnevnega reda.

Poslušali smo poročilo občinskega poslanca, ki nam je predstavil težak položaj občinskih financ, ki so namenjene strankam in drugim zelo važnim dejavnostim. Strinjali smo se, da okleščen

občinski proračun, ki ga zmanjšuje še inflacija, ne prinaša dovolj sredstev za potrebe litijske občine, zato bo treba denar poiskati iz drugih virov.

Ugodno smo ocenili dosežanje delo Litijske Karitas in se dogovorili za nove naloge. Določili smo tudi članarino za člane SKD, ki v Sloveniji znaša en procent od osebnih dohodkov, vendar pa je to prepuščeno vsakemu po njegovih zmožnostih. Invalidi, brezposelni, vzdrževani člani družin, dijaki in študentje pa so oproščeni plačevanja članarine.

Vabimo tudi nove člane, da se nam pridružijo saj je naš program sprejemljiv za vse. Skupaj si bomo prizadevali za socialno pravičnost, materialno in duhovno blagostanje, za človekove pravice in napredek slovenskega ljudstva. Vsak je v naši stranki dobrodošel, saj ima velike možnosti uresničevanja svojih misli in idej.

Pridružite se nam v napori za lepšo prihodnost naše domovine!

Karitas v Litiji

Temeljna naloga vseh Krščanskih demokratov je dobrotelost in skrb za sočloveka. To delo lahko opravlja vsak posameznik ali pa še bolje skupina ljudi, ki so za to dejavnost posebej organizirani. Poleg Rdečega križa, Rdečega polmeseca in drugih dobrotelnih organizacij je po svetu zelo znana tudi Karitas. Njena dejavnost sega v vse države in na vse celine na svetu ter je namenjena vsakemu človeku v stiski. Ne glede na raso, barvo kože, narodnost, vero, spol in svetovni nazor, vidi le ljudi, ki jim je treba pomagati. Karitas ima v razvitem svetu staro in močno tradicijo, saj zbira okoli sebe profesionalne strokovnjake vseh vrst in poklicev. Zbira ogromna sredstva in druge materialne dobrine, ki jih pošilja v nerazviti svet, na področja vojn, na kraje naravnih katastrof in ljudem, ki si sami ne morejo ali ne znajo pomagati.

Pri nas je ta organizacija šele v povojih, saj je do sedaj še ni bilo mogoče prene-

sti na slovenska tla. V večjih naših krajih zlasti na škofijskih ravneh pa stvar že kar dobro teče. Vendar pa ni dovolj, da se ideja Karitasa odvija samo na višjih področjih, ampak mora priti v vsako mesto, v vsak kraj in v vsako vas.

Da bi se z njeno vsebino in nalogami čim bolje seznanili, smo v Litijo poklicali dr. Metko Klevišar, ki je predsednica slovenske Karitas. Predavala je v polni veroučni učilnici pri cerkvi in nam predstavila, kaj Karitas je in kaj dela. Po končanem predavanju smo v pogovoru ugotovili, da pri nas ne moremo razpolagati z velikimi finančnimi sredstvi in gmotnimi dobrinami, pač pa lahko pomagamo z malenkostmi in, če je le-teh več, je tudi nekaj. Pomoč bolnemu, staremu, zapuščenemu in človeku v duševni stiski je tudi dobra in ohrabrujoča beseda, ki pa ne sme biti izrečena s stališča večvrednosti, pač pa na ravni enakih z enakimi.

DEMOKRACIJA IN SVOBODA

Stranka demokratične prenove je tako kot vse slovenske stranke ostro obsodila agresijo JNA in podprla vodstvo pri obrambi svobode komaj en dan stare nove države. Prav ta politična enotnost celotnega naroda in vseh prebivalcev Slovenije se nam zdi najbolj dragocena pridobitev teh dni velike preizkušnje. Naša stranka je s posebno izjavo povedala, da v tem času opušča vse prestižne strankarske boje in se zavzema za usklajen nastop vseh političnih strank.

Podobna načela morajo veljati tudi v občini. Naša občinska organizacija se je in se bo v tem času vzdržala kritičnih pripomb na delo vlade, obenem pa ponuja vso svojo pomoč in vse svoje sile. Seveda pa obenem od oblasti pričakujemo, da takšnega zaupanja ne bo zlorabila in bo delovala upoštevajoč nujnost političnega sporazumevanja.

Drug pomemben dosežek se nam zdi naše vztrajanje pri standardih pravne države in spoštovanja človekovih pravic. Kljub vojnim razmeram ni bila vpeljana cenzura, dosledno smo spoštovali določila mednarodnega vojnega prava, politično delovanje in izražanje političnih stališč ni bilo z ničemer omejeno. Celo narodi z daljšo demokratično tradicijo in v manjši nevarno-

sti kot je grozila nam, so v takšnih primerih pokazali manj tankovestnosti.

Sedaj je seveda najpomembnejše ohraniti mir, zato dajemo vso podporo mirovnim prizadevanjem slovenskega parlamenta in vlade. Dilema mir ali svoboda je lažna, saj ni pravega miru brez svobode in ne rasnične svobode brez miru. Borcem teritorialne obrambe dajemo vse priznanje za veliko požrtvovalnost in pogum pokazan pri obrambi domovine. Ti dnevi pa so nas tudi utrdili v spoznanju o dragocenosti vsakega življenja in tragičnosti vsake, še posebej pa nasilne smrti.

Prepričani smo, da nam bo v treh mesecih uspelo doseči naš cilj, t.j. svobodno, neodvisno in v svetu priznано ter spoštovano državo Slovenijo.

Takrat bomo v skupščini spet lahko spregovorili o različnih stališčih, ki jih imamo stranke do posameznih vprašanj. Tega bomo zelo veseli. Pa ne zato, ker bi nam bilo do besednih dvobojev, pač pa zato, ker bo to znak, da nam je uspelo ohraniti tako svobodo kot demokracijo. Ohraniti samo eno bi bilo premalo.

SDP Litija

PODJETJA SO HITRO UKREPALA

Vojna je bliskovito spremenila delo v podjetjih. Kako so se prilagajala in s kakšnimi težavami so se srečevala, smo skušali zbrati v našem zapisu.

V PREDILNICI je oskrba s surovinami zastala, kar pa redne proizvodnje še ni ogrozilo. Večino bombaža so dobivali preko Beograda, kar bo odslej zelo vprašljivo. Vzpostaviti poskušajo nove tokove. S kupci v tujini so želeli doseči skupne dogovore glede dobav, za kar so nemški pokazali precej več razumevanja kot italijanski. Odhod večjega števila delavcev v enote TO ne bi povzročil večjih težav, če bi bila struktura drugačna.

LESNI INDUSTRIJI jim je začelo primanjkovati reproductivnih surovin, surovin so imeli dovolj na zalogi. Blago za izvoz bodo odpremili v rokih, prevoz s ceste pa preusmerili na železnico. Odhod delavcev jim je v neposredni proizvodnji povzročil večje težave, ki pa so jih rešili z zaposlitvijo približno 20 brezposelnih delavcev, pomagali pa so si tudi s študenti in dijaki.

V PRESADU so z velikimi napori in izredno disciplino celotnega kolektiva in tudi dela krajanov uspeli »obvladati« položaj, sicer bi bila katastrofa neizbežna. Vojna se je zgodila v sezoni odkupa jagodičja, ki ga največ odkupijo v ormoški in lenarški občini. Zmanjkalo jim je sladkorja, rešile so jih republiške rezerve. Redno so oskrbovali svoje kupce, eden od požrtvovalnih voznikov je doživel bombni napad, a je na srečo skupaj z vozilom ostal nepoškodovan. Iz podjetja so naenkrat odšli v TO vodja laboratorija, glavni tehnolog in glavni električar, mobilizirana pa so bila tudi njihova manjša vozila.

V KOVINI je nastala težava zaradi dobave medenine iz Srbije, ki je bila takoj ustavljena. Rešili so se tako, da je republika Slovenija dovolila uvoz manjše količine, trajnejšo rešitev še iščejo. Blago za izvoz so odpremili normalno, kupcem iz Jugoslavije izdelkov trenutno ne pošiljajo. Zaradi odsotnosti večjega števila delavcev in zmanjšanega delovnega učinka ostalih, so se odločili za teden dni kolektivnega dopusta.

V ŠMARSKI USNJARNI so odhod delavcev nadomestili z notranjimi organizacijskimi ukrepi. Zaradi odprave ozkih grl v proizvodnji so delali tudi na praznik 4. julija, v petek in soboto 5. in 6. julija. Poslovne partnerje so obvestili o težavah, ker pripravljeno blago ni moglo na pot. S surovinami so bili dobro preskrbljeni, ker je podjetje že dlje časa nekoliko bolj založeno, kar se jim je sedaj dobro obrestovalo. Svojih izdelkov že od lani v Jugoslaviji ne prodajajo več, 80–85 % jih izvozijo, ostalo prodajo v Sloveniji.

V INDUSTRIJI APNA v Kresnicah so separacijo ustavili, apno so žgali v eni sami peči in ga po železnici redno dobavljali kupcem. Po prekinitvi bojov in umiku ovir na cestah se je položaj tudi pri njih začel počasi urejati. Odsotne delavce so nadomestili z ustrezno razporeditvijo ostalih.

KMETIJSKO ZADRUGO v Litiji je presenetilo povečano povpraševanje, na katerega niso bili pripravljeni. Dobava je bila otežena, zato so jo uspešno organizirali sami in zaloge hitro nadomestili. En dan je bilo moteno tudi zbiranje mleka. Takoj so začeli razmišljati o povečanju zalog nekaterih živil, saj se je pokazalo, da so zaloge v Ljubljani lahko tudi nedosegljive.

Podeljena priznanja »Inovator leta 1990«

Tudi letos so bila podeljena priznanja »Inovator leta 1990«. Srečanje predstavnikov Skupščine občine Litija, inovatorjev, predstavnikov posameznih podjetij iz občine in drugih dolgoletnih sodelavcev na področju raziskovanja, je bilo 14. junija 1991 v Kovini Šmartno.

Priznanja je podelil predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Litija, Slavko Rokavec.

Prejeli so jih delavci, ki so vključeni v neposredne proizvodne procese in s svojimi tehničnimi izboljšavami in koristnimi predlogi prispevajo k kvalitetnejši in cenejši proizvodnji končnih izdelkov. Vsaka še tako majhna izboljšava v proizvodnem procesu je podjetju dobrodošla, saj si v teh težkih materialnih pogojih ne morejo pridobiti novih strojev, če pa želijo na zahtevnem trgu konkurirati in si zagotoviti svoj obstoj, so inovacije delavcev, še kako dobrodošle in potrebne.

Priznanja »INOVATOR LETA 1990« so bila podeljena:

Dragu PRELOGARJU, Alojzu **RESNIKU**, Miranu **NOVLJANU** in **Marku KEPI** iz IUV Šmartno – za tehnično izboljšavo sistema vlaženja kože.

Marko Kepa je izdelal še samostojen predlog tehnične izboljšave »Sistema za odpiranje in zapiranje na brusilnem stroju Aletti«.

Janezu IZLAKARJU – za tehnično izboljšavo »Mokri filter s prhami« pri proizvodnji hidriranega apna iz IA Kresnice.

Ing. Martinu HOSTNIKU – za koristna predloga, »sprememba ma-

ziva za premaz orodja in uporaba paste za grafitiranje« iz Kovine Šmartno.

Ing. Dušanu NARATU – za izdelavo »avtomatske montažne linije za montažo kroglastih ventilov« iz Kovine Šmartno.

Letos prvič so bila podeljena tudi priznanja nekaterim podjetjem za dolgoletno spodbujanje inovativne dejavnosti. Od leta 1977 do leta 1990 je bilo iz podjetij in organizacij evidentiranih 68 inovacij, koristnih predlogov in tehničnih izboljšav. Sodelovalo je 88 inovatorjev.

Priznanja so bila podeljena **Predilnici Litija**, **Industriji apna Kresnice**, **Lesni industriji Litija**, **Kovini Šmartno**, **Gradmetalu Litija** in **Industriji Vrhnika Šmartno**.

V prijetnem vzdušju je direktor Kovine Šmartno, gospod **Niko Stomatovski**, vsem prejemnikom priznanj čestital in izrazil veliko zadovoljstvo, da je srečanje in podelitev v Kovini Šmartno ter zaželel vsem prisotnim in drugim sodelavcem na področju raziskovanja še veliko uspehov pri svojem delu. Dolgoletni sodelavec na raziskovalnem podro-

čju v občini Litija, gospod **Marijan Kokalj**, pa je prisotnim na kratko predstavil delo in prizadevanja od začetka podeljevanja priznanj v letu 1977 do podelitve za leto 1990.

Po končani podelitvi so si prisotni ogledali obrate Kovine, posebno pozornost pa namenili avtomatski montažni liniji za montažo kroglastih ventilov, ki je v celoti izdelana po zasnovi ing. Dušana Narata in pomeni podjetju ogromno pridobitev pri izdelavi kroglastih ventilov.

MARICA PLASKAN

Inovatorji in gostje pred Kovino. (Foto: Studio Litija, Vera Zmrzлак)

Pripravljamo spremembe in dopolnitve odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Litija

Izvršni svet SO Litija je na 23. seji dne 9. 5. 1991 sprejel osnutek odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Litija (v nadaljevanju osnutek odloka) in ga predlagal zborom občinske skupščine v sprejem. Le-ti so ga sprejeli in poslali v dvomesečno javno razpravo. Dvomesečna javna razprava je sicer neobičajna, vendar so se zbori občinske skupščine odločili za to zaradi dopustniških časov in zaradi nujnosti seznanitve naših občanov s posledicami, ki jih prinaša nov osnutek odloka. S tem namenom je pisana tudi ta informacija.

1. KAJ JE NADOMESTILO ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA (v nadaljevanju: nadomestilo)?

Nadomestilo je po svojem bistvu neke vrste davek, ki ga plačujejo neposredni uporabniki stavbnega zemljišča oziroma stavbe ali dela stavbe.

2. ZA KAJ SO NAMENJENA ZBRANA SREDSTVA NADOMESTILA?

Sklad stavbnih zemljišč na podlagi letnih programov s sredstvi nadomestila financira naslednje vrste nalog:

- pridobivanje stavbnih zemljišč za kasnejšo oddajo le-teh za organizirano stanovanjsko in drugo gradnjo,
- pripravo stavbnih zemljišč, ki obsega vse vrste raziskav za kasnejšo varno graditev, pripravo geodetskih načrtov, parcelacije, izdelavo zazidalnih in ureditvenih načrtov in druga pripravljala dela,
- opremljanje stavbnih zemljišč, ki obsega graditev ali rekonstrukcijo cest, ulic, trgov, dostopnih poti, hodnikov za pešce, javnih parkirišč v naseljih, javne razsvetljave, zelenih površin v naselju, naprav in omrežja za oskrbo naselij z vodo, električno in toplotno energijo ter plinom, s PTT storitvami, za odvajanje padavinskih in odpadnih voda, prevoz potnikov v mestnem prometu in drugih komunalnih objektov in naprav.

3. KDO GA PLAČUJE IN OD KATERE OSNOVE?

Nadomestilo se plačuje od površine nezazidanega stavbnega zemljišča, ki je po prostorsko izvedbenem načrtu določeno za gradnjo, oziroma za katero je pristojen organ izdelal lokacijsko dovoljenje in od stanovanjske oziroma poslovne površine.

Višina nadomestila je določena na m² omenjenih površin in je odvisna od:

- komunalne opremljenosti stavbnega zemljišča (višji komunalni standard – višje nadomestilo)
- lege stavbnega zemljišča (prvo, drugo, tretje, četrto območje)
- vrsto rabe površine (stanovanje, proizvodnja, storitvena obrt, gostinstvo, trgovina itd.)

4. KDO JE OPROŠČEN PLAČILA NADOMESTILA?

Na podlagi zakona (59. člen) se nadomestilo ne plačuje za stavbna zemljišča, ki se uporabljajo za:

- potrebe ljudske obrambe,
- objekte tujih držav, ki jih uporabljajo tuja diplomatska in konzularna predstavništva ali v njih stanuje njihovo osebje
- objekte mednarodnih in meddržavnih organizacij, ki jih uporabljajo te organizacije ali v njih stanuje njihovo osebje
- stavbe, ki jih uporabljajo verske skupnosti za svojo versko dejavnost.

Nadalje se na zahtevo zavezanca oprosti za dobo pet let občan, ki je kupil novo stanovanje kot posamezen del stavbe ali zgradil, dozidal ali nadzidal družinsko stanovanjsko hišo, če je v ceni plačal stroške za urejanje stavbnega zemljišča po določbah zakona.

Petletna doba oprostitve plačevanja nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča začne teči od dneva vselitve v stanovanje ali stanovanjsko hišo.

Na podlagi istega člena je občina Litija s svojim odlokom (10. člen) določila, da se plačevanja nadomestila na lastno zahtevo oprostiti tudi:

- občani, ki prejema subvencijo za stanarino,
- občani, ki prejema stalno družbeno denarno pomoč,
- upokojenci, ki prejema varstveni dodatek,
- občani, ki prejema polni invalidski dodatek po zakonu o vojaških invalidih,
- občani, ki živijo v slabih premoženjskih razmerah in katerih skupni letni dohodek ne presega 60 % povprečnega letnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu Republike Slovenije v preteklem letu in

– delna oprostitev plačila nadomestila na področjih, kjer so bile s samoprispevkom zgrajene posamezne komunalne naprave.

Ta delna oprostitev se odobri na zahtevo krajevne skupnosti.

5. NA KATERIH OBMOČJIH SE ŽE PLAČUJE NADOMESTILO?

Nadomestilo plačujejo lastniki oziroma uporabniki stavbnega zemljišča oziroma stavbe ali dela stavbe na območju naselij Litija, Šmartno in Kresnice. Na tem območju živi 45,3 % prebivalcev občine, kar pomeni, da to davščino plačuje nekaj manj kot polovica gospodinjstev v naši občini.

6. ZA KATERA OBMOČJA OSNUTEK ODLOKA PRINAŠA NOVO OBVEZNOST PLAČEVANJA NADOMESTILA?

Osnutek odloka razširja obveznost plačevanja nadomestila na celotno območje občine, in sicer za stavbna zemljišča, ki so opremljena z javnim vodovodnim in električnim omrežjem. Višina nadomestila glede na komunalno opremljenost je za celotno novo območje enako in je za 1/3 nižje od povprečja v Litiji, Šmartnem in v Kresnicah.

7. KOLIKŠNE SO DENARNE OBVEZNOSTI LASTNIKOV OZIROMA UPORABNIKOV STANOVANJ IZ NASLOVA NADOMESTILA, KI JIH PRINAŠA OBSTOJEČI ODLOK IN OSNUTEK ODLOKA O NADOMESTILU?

Na podlagi sedaj veljavnega odloka in osnutka odloka bo zavezanec za 100 m² stanovanjske površine za leto 1991 povprečno plačal:

- v I. območju 1.400,00 din/leto
- v II. območju 1.000,00 din/leto
- v III. območju 600,00 din/leto
- v IV. območju, ki ga določa nov osnutek odloka pa 360,00 din/leto

8. KAKŠNI SO RAZLOGI ZA PREDLAGANJE OSNUTKA ODLOKA?

S spremembami sistema financiranja skupnih potreb se je že v letu 1991 pokazalo, da občinski proračun z velikim deležem izravnalnih sredstev iz republiškega proračuna ne bo polnil vseh nujnih potreb na področju gospodarske infrastrukture v občini Litija. V letu 1991 so v proračunu zagotovljena sredstva le za redna vzdrževalna dela na skupnih komunalnih objektih in napravah in lokalnih cestah.

Proračun ne zagotavlja nič sredstev za investicije ali investicijsko vzdrževanje objektov in naprav gospodarske infrastrukture (vodovodi, ceste, kanalizacije, čistilne naprave itd.), kar pomeni dolgoročno stagnacijo razvoja naših krajev na tem področju.

Menimo, da je dolgoročna rešitev v zbiranju sredstev za te namene prav z nadomestilom, in sicer na celotnem območju občine Litija. S tem bomo zagotovili dolgoročni finančni vir za razvoj gospodarske infrastrukture v občini Litija. V primeru, da tega vira, ki je avtonomen za vsako občino, ne bomo uvedli, bodo uporabniki objektov gospodarske infrastrukture lahko standard na tem področju izboljševali izključno z lastnimi sredstvi.

Zaradi tega menimo, da je osnutek odloka upravičen, pozivamo pa vse zainteresirane, da do konca javne razprave o osnutku odloka podajo svoje pripombe na naslov: Občina Litija, Oddelek za urejanje prostora, Jerebova 14, Litija.

Marjan MALI

Ne kličimo nepridipravov!

Čas dopustov je, ki sicer letos ne bodo takšni, kot doslej, vendar bo vseeno precej stanovanj in hiš začasno praznih. Pred odhodom upoštevajte teh nekaj navodil, da ne bo vaše stanovanje, oz. vaša hiša »klicala« vlovilce.

1. Dogovorite se s sosedi, da popazijo na stanovanje ali hišo, da pobirajo pošto iz nabiralnika.

2. Če imate alarmno napravo, pustite ključ sosеду, da jo bo lahko izklopil, če se bo ta sprožila.

3. Ne spustite rolet na vseh oknih, saj pogled na tako zaprt objekt že od daleč marsikaj pove.

4. Ne puščajte ključev pod predpražnikom ali v cvetličnem koritu, ne pišite listkov na vrata, da vas ni itd.

Razmišljajte o tem pred odhodom, da ne boste presenečeni po vrnitvi.

Najboljši učenci vpisani v zlato knjigo najboljših dosežkov

Že dvajseto leto poteka ob koncu šolskega leta vpis učencev v Zlato knjigo in Knjigo najboljših dosežkov učencev v občini Litija.

Tudi letos je svečanost ob vpisu potekala v Valvasorjevi knjižnici na gradu Bogenšperk, in sicer v soboto, 22. junija. Bogat kulturni program so izvedli učenci iz Osnovne šole Gabrovka in njene podružnice Dole. Pohvalo za trud in dosežene uspehe ter nekaj napotkov in spodbudnih misli za nadaljnje delo je učencem v svojem nagovoru izrazil predsednik Skupščine občine Litija, gospod Mirko Kaplja. Učencem je podelil tudi listine o vpisu, knjižne nagrade pa jim je izročil podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Litija in načelnik oddelka za proračun in družbene dejavnosti gospod Marko Povše.

V Zlato knjigo Skupščine občine Litija se vpisujejo učenci, ki vseh osem let osnovnega šolanja oziroma vsa leta šolanja v glasbeni šoli dosegajo odličen učni uspeh. Od letošnje generacije osmošolcev so bili tako uspešni naslednji učenci:

- Iz osnovne šole Litija:

Rok Erjavec, Jure Babnik, Sašo Dobravec, Tina Naglič, Veronika Kotar, Ksenija Šarbek, Melita Klopčič, Špela Kokalj, Matej Cvikl, Dušan Miljkovič, Melita Poznajšek, Polona Konjar, Boštjan Prosenc, Polona Končar in Petra Hiršelj (POŠ Vače).

- Iz osnovne šole Šmartno:

Irena Celestina, Mojca Krafogelj, Katarina Obreza, Boštjan Zupančič, Tanja Kepa, Janja Poglajen, Aleksandra Hribar in Nina Mravlja.

- Iz osnovne šole Gabrovka:

Sabina Resnik

- Iz glasbene šole Litija:

Nina Slabe in Eva Šekli.

V knjigo najboljših dosežkov Skupščine občine Litija se vpisujejo učenci na podlagi sprejetih kriterijev, določenih za vpis v posebnem pravilniku.

Ker so bili nekateri učenci, ki so v letošnjem šolskem letu dosegli zelo pomembne uspehe, v knjigo že vpisani po prejšnjem pravilniku v nižjih razredih, se v tem šolskem letu niso vpisali v knjigo, temveč so

bili le evidentirani in pohvaljeni. Evidentirani učenci, ki so v tem šolskem letu dosegli pomembne uspehe in učenci, ki bodo od letošnjega šolskega leta dalje v posameznih letih osnovnega šolanja dosegli pomembne uspehe, bodo v knjigo vpisani v zadnjem letu osnovnega šolanja za vse dosežene uspehe skupaj.

Zaradi te spremembe pravilnika objavljamo uspehe vseh učencev, ki so jih dosegli v šolskem letu 1990/91 ne glede na to ali so bili vpisani v knjigo najboljših dosežkov Skupščine občine Litija ali ne.

- Iz osnovne šole Litija je:

Sašo Dobravec osvojil Zlato Vegovo priznanje na republ. tekmovanju iz matematike.

Jure Babnik osvojil 4. mesto na regijskem in 19. mesto na republiškem tekmovanju iz kemije.

Polona Konjar osvojila srebrno priznanje na regij. tekmovanju iz slovenskega jezika in 1. mesto na občinskem tekmovanju iz angleškega jezika.

Matej Cvikl osvojil 1. mesto na regij. in 5. mesto na republ. tekmovanju »dobro jutro elektronika«.

Petra Hiršelj osvojila 1. mesto na obč. tekmovanju »kaj veš o prometu«.

Petra Planinšek osvojila 2. mesto na regij. in 5. mesto na republ. tekmovanju »raketni modeli«.

Marko Kotar osvojil 2. mesto na regij. tekmovanju »električni avtomobili«.

Robert Hočevar osvojil 1. mesto na regij. tekmovanju »raketni modeli«.

Varja Hostnik osvojila 1. mesto na obč. tekmovanju in Zlato Vegovo priznanje na republ. tekmovanju iz matematike.

Aleš Bregar osvojil 1. mesto na obč. tekmovanju iz matematike.

Matija Damjan osvojil 1. mesto na obč. tekmovanju iz matematike.

- Iz osnovne šole Šmartno je:

Aleksandra Hribar osvojila 1. mesto na obč. tekmovanju in Zlato Vegovo priznanje na republ. tekmovanju iz matematike.

Dušan Radelj osvojil 1. mesto na obč. tekmovanju iz matematike.

Milena Tomažin osvojila 3. mesto na obč. in Zlato Vegovo priznanje na republ. tekmovanju iz matematike.

Miloš Ceglar osvojil 1. mesto na regijskem in 2. mesto na republ. tekmovanju mladih tehnikov »brodo-modelarstvo«.

Sašo Tomažič in Igor Martinčič sta osvojila 1.

mesto na regijskem tekmovanju mladih tehnikov »lesko-modelar«.

Tanja Kepa in Irena Celestina ter Mojca Krafogelj pa so s svojo raziskovalno nalogo o naravnih barvilih osvojile 1. mesto na regij. in 1. mesto na republ. tekmovanju.

- Iz glasbene šole Litija so bile učenke:

Ksenija Šarbek, Nina Slabe in Eva Šekli vpisane v knjigo najboljših dosežkov za samostojne celovečerne koncertne nastope na klavirju.

Plesna skupina »ŽU-ŽU« pa je osvojila 1. mesto na tekmovanju zasavskih plesnih skupin v show danceu. V skupini plešejo učenke Maruša Bokal, Nina Slabe, Barbara Kralj, Liljana Potisek, Maja Sveršina in Petra Kunc.

GLede na nekatere nove predloge k pravilniku o vpisu učencev v knjigo najboljših dosežkov Skupščine občine Litija (prej knjiga mladih talentov), bo potrebno letga ponovno pretehtati in uskladiti, knjigi najboljših dosežkov pa najti novo ustrezno mesto in pomen.

Vsem učencem za dosežene uspehe čestitamo in jim želimo veliko uspeha pri njihovem nadaljnjem delu.

Hkrati pa obveščamo vse, ki so bili vpisani v knjigi v letu 1990 in 1991, da pridejo po slike s svečanosti v referat za družbene dejavnosti Skupščine občine Litija (soba 53), Jerebova ul. 14.

Prenovili so cerkev

Krajani Vintarjevca in Podroj so letošnjo pomlad marljivo sodelovali pri obnovi svoje podružnične cerkve sv. Petra in Pavla. Pomagali so z delom, materialom in denarnimi prispevki. V nedeljo, 26. maja, so se zbrali pred prenovljeno cerkvijo v Vintarjevcu, kamor je prišel ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, ki je cerkev tudi blagoslovil. (Foto: Zofka)

Društvo invalidov pred novimi nalogami

Društvo invalidov Litija je imelo svojo skupščino v mesecu marcu letos, izvršilni odbor pa se je sestel v začetku aprila. Za svojega predsednika so izvolili gospoda Mirka Arsova, ki je na prvi seji predstavil problematiko društva in svoje videnje njenega razreševanja. Njegovo predstavitev delovanja društva objavljamo v celoti.

Društvo šteje 480 registriranih članov, od tega je 8 nepokretnih, ki so odvisni od tuje pomoči (nege) in vezani na posteljo ali invalidske vozičke. Društvo deluje v izredno težkih okoliščinah.

Prostorska problematika

Društvo razvija svojo aktivno dejavnost v neprimernem in utesnjenem prostoru na 9 m² uporabne površine. Že ta podatek kaže, da številni člani društva ne morejo razvijati in dosežati zaželenih dejavnosti, ki pa so članom društva nujno potrebne za medsebojna prijateljska srečanja, razvijanje aktivnosti (organiziranje različnih krožkov, od ročnih del, slikanja, prebiranja dnevnega časopisa, spremljanja radijskega in televizijskega programa). Prepričani smo, da člani društva našete dejavnosti pogrešajo, zato menimo, da je nujno potrebno preurediti ustrezne prostore, ki bodo dostopni tudi težkim, nepokretnim invalidom. Predlagamo in prosimo, da pristojni organi dodelijo društvu vsaj obstoječe prostore (prostor za pisarno, prostor za razvijanje aktivnih dejavnosti po posameznih področjih in večnamenski prostor za sestajanje invalidov), ki bi jih uredili delno z lastnimi sredstvi, z aktivnim delom invalidov pri adaptaciji prostorov in s prispevkom Zveze društev invalidov Slovenije. Za informacijo navajamo naslednje:

Večina društev v Sloveniji ima prostore urejene na način, da so občinske skupščine prevzele stroške rednega vzdrževanja prostorov, kar lahko šteje kot humano pomoč društvu.

Od zveze društev invalidov pričakujemo finančno pomoč za adaptacijo prostorov, za katere bodo našli pristojni občinski organi tudi čimprejšnjo ugodno rešitev. Predračun za finančno izvedbo adaptacije prostorov z vso potrebno dokumentacijo in načrtom bomo predložili Zvezi v roku 30 dni.

Financiranje društva

Društvo se financira iz lastnih sredstev od letne članarine in dotacije Zveze društev invalidov Slovenije. Naše društvo ni mogoče enačiti z ostalimi društvi, ki imajo možnost zbirati sredstva na drugačen način (prirejanje veselice, javnih srečelov, tekmovanj itd.). Od pristojnih občinskih upravnih organov

smo prejeli v vseh 8 letih delovanja malo sredstev, vendar upamo, da bo v bodoče tu tudi na tem področju vidna sprememba. Prav tako pričakujemo tudi od Zveze društev invalidov večjo finančno pomoč.

Rekreacija invalidov

Rekreacija invalidov je nujno potrebna. V ta namen želimo urediti v domu invalidov v Litiji večnamensko dvorano za rekreacijo invalidov. Prirejali pa bomo tudi več enodnevnih kopalnih izletov v termalne toplece.

Športna dejavnost

Dejavnost naših članov na športnem področju je pohvalna. Člani aktivno sodelujejo na regijskih in republiških športnih tekmovanjih (streljanje, šah, ribolov, balinanje in kegljanje).

Razumevanje in humano obravnavanje invalidov v litijskih podjetjih

Zadnje čase ugotavljamo, da nekatera podjetja nimajo naj-

boljšega humanega odnosa do invalidov, ki jim je invalidnost priznala invalidska komisija. Tako smo zasledili primere, da so predstavniki posameznih podjetij kršili zakon in odloke o invalidnih osebah, ker so izpostavljali lastne invalide kot viške delovne sile. Tako ravnanje

OBVESTILO

Društvo invalidov Litija obvešča vse svoje člane, da ima v svojih prostorih na Parmovi 7 v Litiji uradne ure vsako sredo od 16.-17. ure in vsak petek od 9.-10. ure. Informacije lahko dobite na tel.: 881-284 ali pa na tel.: 881-752 pri gospe Dani Babič, ki za društvo opravlja administrativna opravila.

Društvo predlaga invalidom, ki še niso njegovi člani, da se včlanijo in tudi na ta način skušajo reševati svoje težave in pomagati društvu pri delu.

posameznikov je skrajno neodgovorno in bo nujno potrebno, da bo posamezne primere društvo prijavljalo v reševanje socialni službi občine Litija, oz. drugim pristojnim organom.

Člani našega društva so na izrednem posvetu obravnavali invalidsko problematiko ter odločno zahtevali, da morajo imeti pristojni republiški organi drugačne poglede na invalide. Odločno protestirajo proti kratenju invalidskih pravic. Tak odnos oblasti do reševanja invalidnih oseb bi bil skrajno neodgovoren, nesprejemljiv in obsojanja vreden. Vsak poskus zmanjševanja pokojnin, starostnih in invalidskih, bi povzročil ogorčenje.

Pomoč društva invalidov nepokretnim invalidom in ostalim humanitarnim ustanovam

Društvo invalidov vsako leto pred nastopom novega leta obišče in obdaruje nepokretne člane z denarnim prispevkom. V letošnjem letu je ta znašal 200 din po osebi. Prav tako je Zveza invalidov Slovenije dodelila 55.000 din kot pomoč prizadetim v poplavih.

Predsednik:
Mirko Arsev

70 let Čebelarskega društva Litija

Kmalu potem, ko so utihnili topovi prve svetovne vojne, ko so bili Slovenci tako nesrečno razdeljeni na tri države, ko je bil izničen obstoječi gospodarski red, in ko so ogrožanja bila vse večja, so se tudi čebelarji začeli organizirati. Tako lahko preberemo v jubilejni številki Slovenskega čebelarja za leto 1922 na strani 59 naslednjo vest: DNE 12. DECEMBRA 1921 se je ustanovila čebelarska podružnica v Litiji. Izvoljen je bil predsednik Alojzij Žigon, blagajnik Miha Bernik, tajnik Leopold Rus in odborniki: Josip Gale, Alojz Jesenšek, Franc Peklar, Leopold Urbančič. Podružnica je štela 38 članov.

Čebelarji smo ponosni na te podatke, saj število članov nakazuje, da je bilo društvo že takrat eno izmed večjih, saj so društva običajno štela od 15 do 35 članov.

Prehojena pot je zelo dolga. Žal pa se je ohranilo zelo malo podatkov o nastanku društva. Vzrok temu je bilo verjetno neposredovanje lastnih prostorov. Odbor se je običajno sestajal v prostorih predvojnih gostiln. Po vojni pa pri Lindnerju, Borišku, Pošti in Kegljšču. Vse gradivo so člani, oziroma upravni organi društva hranili doma. To pa se je

postopoma porazgubilo. Škoda, ki je nastala s tem je zelo velika.

V naslednjem obdobju bo naša dolžnost poiskati čim več gradiva in zato pozivamo vse občane, ki bi morda kaj vedeli o tem, da nam pomagajo. V doglednem času bi namreč radi predstavili pomembne člane našega društva, ki so v preteklosti prispevali k njegovi rasti.

Danes šteje društvo 120 članov, ki jih druži isto ljubiteljstvo; boj za čisto okolje in boj za uspešno zdravstveno varstvo čebel. Tuja pa jim ni tudi želja po novih spoznanjih in strokovnosti. Zelo malo je znanega o tem, da so litijski čebelarji že kmalu po svoji ustanovitvi vodili eno izmed prvih ekoloških bitk v Sloveniji. Vodili so boj proti takratni Topilnici svinca, ki je stala na prostoru, kjer danes stojita Gradmetal in postaja Milice. Trije tovarniški dimniki so bruhali ogromne količine žvepla v nebo. Rastlinje je umiralo, okoliško hribovje pa je pričelo ogolevati. Če bi to trajalo dalj časa, bi bila naša lepa dolina kmalu podobna dolini v Mežici ali Trbovljah. Mi, njihovi nasledniki, smo res imeli srečo. Naša dolina je zelena. Topilnica pa je ob koncu dvajsetih let začela ustavljati proiz-

vodnjo in bila kasneje porušena.

V letošnjem jubilejnim letu smo imeli namen začeti z gradnjo lastnega čebelarskega doma. Žal so nam krizni časi to preprečili. Da pa bi vendarle imeli svoj stalni prostor za zbiranje in hranjenje arhiva, nam je uspelo dogovarjanje z Ribiško družino Litija, ki nam je v svojem domu ponudila prostor. Tako se čebelarji zbiramo v Ribiškem domu ob sredah. Takrat imamo tudi uradne ure. Našel pa se bo tudi prostor za dragocen arhiv.

V tem jubilejnim letu bo društvo organiziralo čebelarsko razstavo s čebelarskim taborom, če nam bodo razmere to dopuščale. Na obisk te prireditve so vabljeni vsi občani. O tem bodo pravočasno obveščeni s plakati.

Naš nadaljnji cilj je tudi vzgoja čebelarskega pomladka, kar bi najlažje dosegli v sodelovanju z vsemi tremi osnovnimi šolami na našem območju. Vse starše vabimo, da svoje otroke privabijo v čebelarske krožke.

Želimo si, da bi naše delo obrodiло sadove in nam ne bi bilo potrebno zardevati pred našimi predniki.

Franc Grošelj

Na Dolah odprli novo šolo

STOJI UČILNA ZIDANA...

V soboto, 15. junija, so na Dolah odprli novozgrajeno osnovno šolo. Na ploščadi pred šolo se je zbralo okrog 600 ljudi, ki so prišli pogledat najmlajše, ki so se vestno pripravljali že dolge mesece.

O novi šoli so krajani začeli razmišljati, danes kar davnega 1969. leta. Vzrok je bil znan. Stara šola je bila zgrajena 1907. leta, med vojno porušena, leta 1945 se je ponovno pričel pouk v enem samem improviziranem prostoru. Zgradbo je načel zob časa, zato se je pokazala potreba po novih, sodobnih prostorih.

Tako je ideja prišla v program III. občinskega samoprispevka, ki je bil izglasovan leta 1981.

Program le-tega je bil izredno skromen. Vseboval je le štiri matične učilnice, večnamenski prostor, kuhinjo. Kot danes, je tudi tokrat primanjkovalo finančnih sredstev, zato so ta sredstva zadostovala, da smo šolo v grobem sezidali in pokrili ob pomoči udarniškega dela krajanov in darovanju ca. 150 m³ lesa.

Delo vedno zmaguje, in ravno tu ga je bilo izredno veliko, oplojen pa je bil s trmo, vročo željo in potrebo, da bi prišli hribovski otroci do urejenih prostorov. Dogodili pa so se neslavni zapetljaji s IV. samoprispevkom, ki je bil razveljavljen. Edina, in danes vidimo tudi prava pot, je bil krajevni samoprispevek. Leta 1986 se je 70 % glasovalnih udeležencev odločilo za 3 % samoprispevek za dobo 5 let.

Polovico teh sredstev smo krajani namenili za nadaljevanje gradnje. Ko je bilo zbrano nekaj potrebnega denarja, so vzdali okna, uredili grobo podometno električno in vodovodno inštalacijo, naredili omete, napeljali centralno kurjavo in uredili prezračevanje. Zbran kupček denarja je hitro načejala inflacija. Zato so se dela prekinila za več mesecev. Dobrodošle so bile finančne injekcije Občine Litija, nekaj iz naslova razveljavljenega občinskega samoprispevka, nekaj iz drugih virov kot nepovratna sredstva.

Prispeli smo v slepo ulico, kjer ni bilo prave poti, ki bi nas popeljala ven. Avgusta lani je Občina pokazala veliko mero razumevanja in zagotovila sredstva za dokončanje gradnje in potrebno opremo. S tem so se dela pospešeno, z veliko zagnanostjo nadaljevala. Namen je bil, da bi bila šola že 15. novembra prejšnjega leta pripravljena za vselitev. Vendar nam je muhasta zima zagodla in nas prehitela, zato so se določena dela zavlekla v letošnje leto. Vseeno je bil 1. februarja opravljen tehnični pregled objekta. Po odpravi ne-

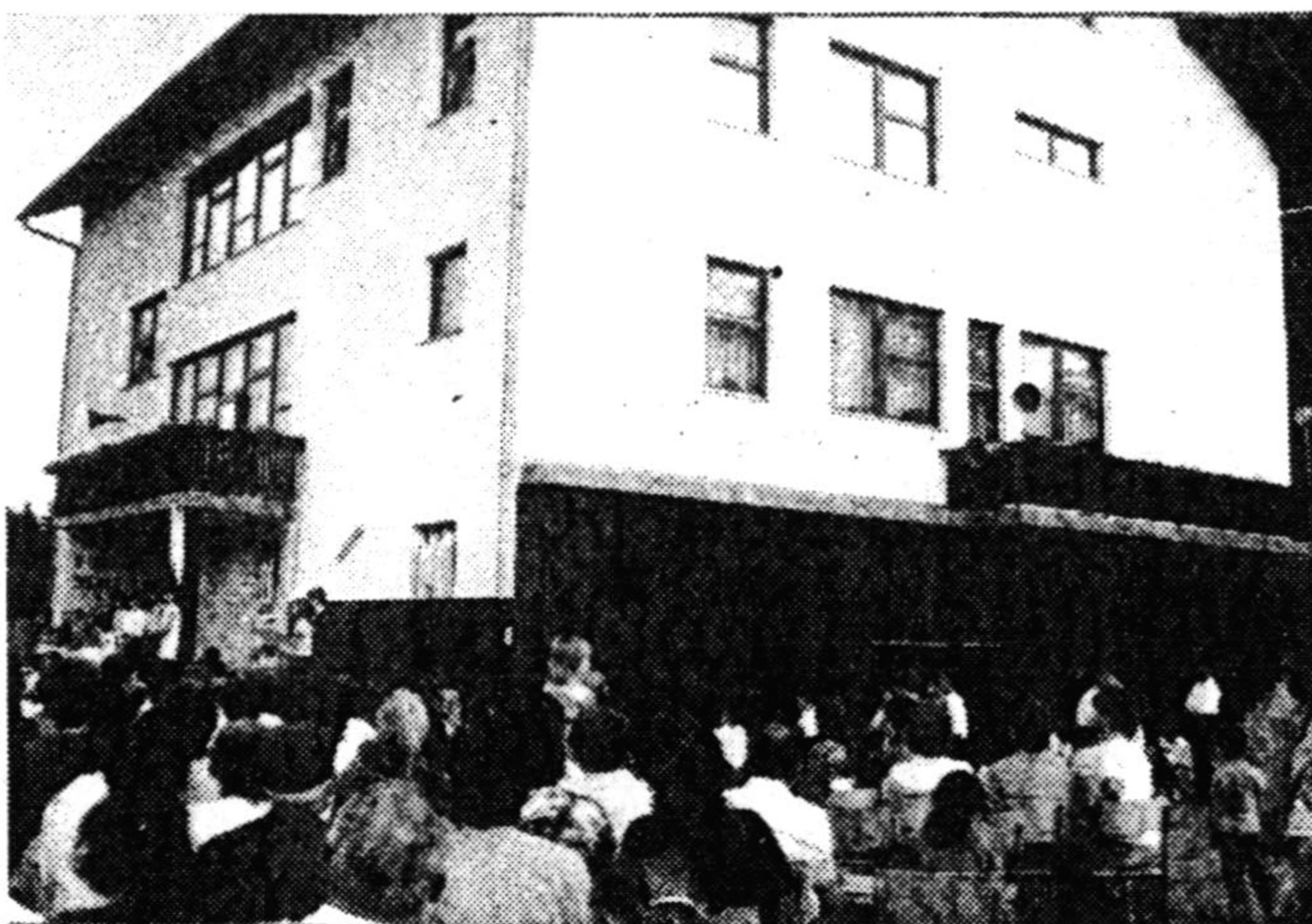
katerih pomanjkljivosti je bilo po dveh mesecih izdano uporabno dovoljenje in pouk se je začel 6. maja.

Nova šola je neprimerno bolj prostorna, kot je bila stara. V njej je okoli osemsto kvadratnih metrov uporabnega prostora, prej pa smo se morali otroci s svojimi učitelji stiskati na borih 370 kvadratih. Dva razreda sta se učila celo izven šole, eden je gostoval v gasilskem domu, drugi pa v gozdni hiši v logarnici.

Letos je obiskovalo našo šolo 99 otrok. Prihodnje leto jo bo obiskovalo več otrok kot letos, kar kaže na to, da se je migracija družin iz vasi v mesta ustavila. Kljub novi šoli pa oddelka vrta vsaj zaenkrat ne nameravamo odpreti, ker zanj ni ne prostora, ne denarja.

In kako je bilo ob otvoritvi. Otroci so se na svoj način, s pesmijo, plesom, verzi, zahvalili vsem, ki so delali pri novi šoli. Teh pa ni bilo malo. Še posebno ganljiva je bila zahvala predsedniku gradbenega odbora Slavku Celestinu, ki so ga učenci dobesedno odveli, da je prerezal trak. Sledila je posvetitev šolskih prostorov. Še dolgo pa so zveneale besede župana občine Litija Mirka Kaplje: Stoji učilna zidana...

Jožica Vrtačnik

Šola na Dolah

Slavko Celestina govori ob otvoritvi

Udeleženci slavnostne otvoritve nove šole na Dolah

ODPADKI III.

V dosedanjih prispevkih je bila prikazana skoraj vsa problematika odpadkov v naši občini. Ker je namen teh prispevkov predvsem v ozaveščanju ljudi, menim, da se večina prebivalstva zaveda teh problemov in da je podana osnova za nadaljnje delovanje na tem področju.

In do kam smo v občini prišli pri uresničevanju koncepta ravnanja z odpadki? Izdelana je študija za izbor optimalne lokacije za občinsko odlagališče komunalnih odpadkov (študijo je izdelal SMELT Ljubljana). V zvezi s tem se je pričel tudi postopek za dopolnitev dolgoročnega plana občine Litija 2000, ker je treba lokacijo vnesti v kartografsko dokumentacijo. Posredovan je bil tudi razpis za izdelavo lokacijskega načrta za odlagališče in izbran najugodnejši ponudnik. Lokacijski načrt bo javno razgrnjen v juliju, nato pa bodo potekale nadaljnje aktivnosti za sprejem dopolnitev dolgoročnega plana, ki se bodo predvidoma zaključile s sprejemom na seji občinske skupščine v decembru. Izdelan je tudi investicijski program za novo odlagališče.

Ekološka razstava v Litiji

Prejšnji mesec je bila tri tedne v avli občinske skupščine v Litiji postavljena razstava »Okolju prijazni dom«, ki je samostojni raziskovalni projekt, pri katerem je sodeloval team strokovnjakov, ki – vsak s svojega stališča – obravnavajo spremembe v človekovem načinu življenja, spremljajo trende razvoja ter zastavljajo smernice in izhodišča za dvig človekove bivalne kulture.

Razstavo so postavili strokovnjaki DESSA – Center za ekologijo doma iz Ljubljane. Njen namen je bil v izobraževanju in ozaveščanju ljudi, saj tudi v naši občini odpadki predstavljajo velik problem; smo v fazi postopkov za izbiro občinskega odlagališča komunalnih odpadkov in pred pričetkom uveljavljanja novega koncepta ravnanja z odpadki. Prav ta razstava pa je zelo nazorno prikazala pravilno in sodobno ravnanje z odpadki, ki nastajajo v slehernem gospodinjstvu in so pretežni del komunalnih odpadkov. Še zlasti praktičen je bil prikaz sortiranja ali ločevanja odpadkov na izvoru, torej takoj, ko nastanejo: steklo posebej, kovine posebej, prav tako papir. Poseben

poudarek je bil dan biološkim oz. razgradljivim odpadkom, ki jih je največ, in prikaz pravilnega ravnanja z njimi vse do dokončnega produkta teh odpadkov – zelo uporabni kompost.

Tudi o embalaži, ki zavzema velik delež v odpadkih, je bilo dosti zanimivih prikazov. Rdeča nit reševanja problema embalaže je bila v izdelavi embalaže iz takšnih surovin, ki se dajo predelati in ekonomsko izkoristiti in v tako imenovani vračljivi embalaži (poenostavljeno: embalaži, ki se večkrat uporabi, npr. steklenica je boljša kot tetrapak).

Razstava je bila še zlasti primerna za mladino, kar so šole tudi v veliki meri izkoristile in organizirale ogled. Otroci so prikazane ekološke probleme prenetljivo hitro dojemali, sedaj pa so na vrsti starši, da jim odnos do ravnanja z odpadki utrdijo v njihovo vsakodnevno življenje in obnašanje – saj otrok največ časa prebije prav doma in vplivi doma so nanj najmočnejši. To, kar počne doma, bo tudi drugod, kar se mlad nauči, bo odrasel delal.

Podobne razstave bomo še organizirali.

Motiv naj bo ekologija!

Zadnje čase se pojavlja problem odkupnih cen sekundarnih surovin npr. papirja, stekla itd., tako da največkrat slišimo: »Saj se ne izplača zbirati in prodati papirja, ko pa ne dobim niti za eno pivo zanj!« In tako papir kot dragocena surovina konča na odlagališču, kamor ne spada. Podobno je z drugimi surovinami.

Tudi pri tem se bo treba navaditi na tak način življenja, da bomo morali v prvi vrsti gledati na ekološko problematiko in šele nato na denar. Danes je tako, da se odvoz odpadkov plača; tudi sortiranih, kar je pravzaprav odraz visoke ekološke zavesti in organiziranosti človeka. Tako ravna tudi v razvitih evropskih državah. Odpadke zbirajo ločeno na izvoru. V posebne zabojnike, ki so običajno na koncu ulice, pred blokom, pred skupino hiš itd., ločeno odlagajo papir, barvno steklo, brezbarvno steklo, kovine in plastiko. Biološke odpadke pa seveda zbirajo v vsakem gospodinjstvu posebej. Le tiste odpadke, ki jih ni možno nadalje uporabiti, se odlaga na odlagališče. Tak način zbiranja je že uveljavljen v nekaterih slovenskih občinah (Lenart, M. Sobota).

Pri nas pa še vedno prihaja do absurdov: star papir in kovine ter steklo imamo na odlagališčih, te iste surovine pa uvažamo!

V naši občini se že vidijo prvi zametki ločenega zbiranja odpadkov. Na najbolj gosto naseljenih mestih so postavljeni posebni kontejnerji za steklo, ki jih bo sčasoma še več, v teku pa je tudi akcija za postavitve 20 posebnih kontejnerjev za papir.

Nov odlok o ravnanju z odpadki je v osnutku izdelan in pripravljen za predložitev Izvršnemu svetu SO Litija, ki ga bo nato predložil v obravnavo zborom občinske skupščine.

Finančno konstrukcijo za novo odlagališče komunalnih odpadkov sestavlja Oddelek za urejanje prostora SO Litija, ki pri tem računa na republiška sredstva, nimenjena za sanacijo posledic lanskoletnih poplav.

Sedanje odlagališče na Širjavi pri Ponovičah je lanskoletna narasla Sava v celoti poplavlila, pa tudi sicer ni urejeno skladno s sodobnimi zahtevami (podložena folija, lovljenje izcednih vod, odplinjevanje itd.), zato je nujno zgraditi novo.

Študija za izbor optimalne lokacije za odlagališče komunalnih odpadkov je obravnavala naslednje možne lokacije:

1. Pod Bogenšperkom (pod Plankarjem)

2. Vintarjevski potok
3. Lipljak (strelisce ob Reki)
4. Lupinica (Razbore 5)
5. Štangarske Poljane
6. Jablaniški potok
7. Knežakovina
8. Draga
9. Pusti Javor
10. Konjski potok
11. Resnik – Ljubež
12. Suhi potok ob Reki

Na osnovi nadaljnjih strokovnih obdelav možnih lokacij so bile v ožji izbor izbrane naslednje lokacije (po rangi):

1. Resnik – Ljubež
2. Suhi potok
3. Lupinica – Razbore
4. Konjski potok

Študija je pri tem upoštevala vse kriterije, ki jih je potrebno uporabljati za sodobno odlagališče komunalnih odpadkov.

Komunalne odpadke, ki se vam nakopičijo občasno pri pospravljanju in drugih opravilih in ki jih ne morete odložiti v posode za odvoz, odvažajte na odlagališče Širjava pri Ponovičah. Upravljaec odlagališča vam bo pokazal, kam jih odložite.

Nikar ne odlagajte odpadkov v vode, gozdove in drugam!

Kam z odpadnim gradbenim materialom?

Odpadni gradbeni material se ne sme odlagati kamorkoli! Ruševine pri gradbeništvu, ostanki razkopov cest in izkopana zemlja se lahko odlagajo na deponijo komunalnih odpadkov samo pogojno.

Če imate občasno navedene odpadke, jih odlagajte na osnovi navodila Oddelka za urejanje prostora SO Litija, tel. 881-726 – pokličite, preden naredite napako!

Naravna in kulturna dediščina

Kakšen naj bi bil civilizacijski odnos do naravne in kulturne dediščine? Gre za povezanost človekovega dela z njegovim okoljem. Tu nastaja ravnotežje, ki ima določeno kvaliteto.

Prvobitni so pogoji, ki jih daje narava. Naša zakonodaja jih opredeljuje, da so to npr.: geološke tvorbe, nahajališča mineralov in fosilov, geomorfološke oblike, površinski in podzemni kraški pojavi, soteske in tesni, ledeniki in njihovo delovanje, izviri, slapovi, brzice, jezera, močvirja in barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, redki in značilni ekosistemi, življenjski prostor rastlinskih in živalskih vrst, redke značilne rastlinske in živalske vrste... Človek je s svojimi rokami in pametjo razvojno ustvaril predmete ali skupine predmetov zgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, etno-

loškega, antropološkega in naravoslovnega pomena, ki dokumentirajo zgodovinska dogajanja, stavbe in drugi predmeti, ki so pomembni s pomembnimi osebami, arhivsko gradivo, arheološka najdišča, najdbe, umetniška dela, etnološki predmeti, orodja, naprave, stroji, stavbe, skupne ali deli stavb umetnostne, zgodovinske ali tehnične pričevalnosti, naselbinska območja ter vaška in mestna jedra.

Vsa navedena dediščina se povezuje s sedaj razumljenim pojmom ekologije. Kako nas je tako imenovana civiliziranost zožila in izmaličila, nam ponazarja zapis indijanskega poveljarja kot odgovor ameriškega predsedniku iz leta 1854, za katerega menijo, da je eno prvih in najkvalitetnejših tovrstnih besedil.

Pavel Smolej

Zemlja nam je mati

Kako bi bilo mogoče prodati ali kupiti nebo ali zemljino toploto? Kaj takega je nam popolnoma tuje: mi nismo lastniki svežine zraka in bistrine voda, da bi lahko kupčevali z njimi. Beli človek pa se do zemlje, svoje matere, in do svojega brata – neba obnaša, kot bi to bile stvari, ki jih lahko kupiš, ukradeš ali prodaš kakor živino ali nakit.

Vsak delček te zemlje, vsaka borova iglica, vsako zrno peska v rečni plitvini, vsaka meglica v gozdni temi so mojemu ljudstvu sveti. Dišeče trave so nam sestre; jelen, žrebec, veliki orel so nam bratje. Kamniti vrhovi, sočni pašniki, toplo ponijevo telo in človek – vsi so delci iste družine. Sijoča voda naših brzic in rek ni samo voda – to je kri naših prednikov, zato nam je sveta. In če bi našo zemljo kupili, morate to povedati tudi svojim otrokom. Reke tešijo našo žejo, nosijo naše kanuje, hranijo naše otroke. Zato poučite svoje otroke, da tudi reke sodijo tako v našo kot tudi v vašo družino. Zato smo jim dolžni vračati njihovo dobroto.

Vemo, da beli človek to težko razume: njemu je zemlja povsod enaka. Tujec je, ki pride ponoči in ji vzame, kar potrebuje. Kakor bi mu bila sovražnik, jo oropa vsega, potem odide dalje in pusti za seboj puščavo. Za Indijanca pa so sokovi drevja prežeti s spomini naših prednikov, ki jim je zemlja bila mati. Vaši mrtvi odhajajo med zvezde, pozabljajo na zemljo, ki jim je dala življenje. Morali boste povedati svojim otrokom, da je ta zemlja bogata z življenjem naših prednikov in da hodijo po pepelu naših dedov. Kar se zgodi zemlji, to doleti tudi njene otroke.

Seattle

Pred izidom nove plošče skupine »Kapela la Chateliere« iz Litije

Skupina je bila ustanovljena pred šestimi leti na podlagi želje po lastnem nekonvencionalnem izražanju. Doslej je nastopala kot trio, kvartet in kvintet. Zanimiva je bila zasedba v prvem obdobju z dvema saksofonoma, tubo in bobni. Najprimernejši izraz za glasbo, ki jo fantje igrajo, je art rock (umetniški rock). Skupina igra v naslednji zasedbi: Andrej Čopar – sopran sax, tenor sax, flauta, električni sax, yamaha WX – 7; Evgenij Malis: harmonika, synth – yamaha Dx 7 II. D; Andrej Žibert: bobni, bas kitara. Zaradi menjave članov je delo v skupini v začetku obrodilo manjše sadove, zato pa se je od leta 1989, ko se je skupina oblikovala kot trio in je zasedba stalna, začel njihov vzpon. v zadnjem obdobju so izdali kaseto (1989) ki jo je založila založba FV iz Ljubljane. Izdelek je med kritiki nalletel na pozitivno oceno (TELEKS, Dnevnik). Za izdajo te kasete se je zanimala tudi neka alternativna založba iz Francije, ki pa je zahtevala študijske posnetke. Ker pa le teh, žal, zaradi finančnih težav, ni bilo, realizacija projekta ni bila mogoča.

Skupina Kapela la Chateliere je nastopala v Ljubljani (Križanke, KUD France Prešeren), na prireditvi Izrez poletja pred Metalko, v Diskoteki Turist, v koprskem Jazz klubu, na Reki, v Mariboru, Kranju, Hrastniku, Litiji, Rušah in drugod.

Trenutno skupina pripravlja svoj drugi izdelek – LP ploščo, ki jo bo založila zagrebška založba Blind dog records. Posnetke so izdelali v maju na RTV Slovenija v studiu 14. Stroške snemanja so krili s sredstvi sponzorjev; le-ti so: Presad Gabrovka, Mizarstvo Gabrovka, ZKO Litija, Olga Tomažič, Cvetličarna Vijočica, Pikapolonica Market, Muc bar, AS klub, Avto-prevoznništvo

Franc Verbe, Kava bar 3 M, avto-prevozniki Franc in Peter Klopčič, Martin Povše in Srečo Jančar.

Za oblikovanje in oznako je poskrbel Jani Vozel. Člani skupine se vsem sponzorjem zahvaljujejo, ker so podprli ta kulturno zanimiv in nekomercialni projekt.

Vsem je znano, s kakšnimi problemi se sooča v današnjem času kakršnakoli kulturna ustvarjalnost. Pri skupini Kapela la Chateliere gre še za nekaj drugega – gre za to, da so gotovo del alternativne glasbene scene, ki je s svojo drugačnostjo že teže sprejemljiva. In medtem, ko si

je že priborila svoj življenjski prostor v delih večjih slovenskih mest, pa pomeni v Litiji že veliko, da se je

skupina sploh obdržala. Zato ji želimo veliko sreče in uspehov.

V. K.

Kako so nastali ljudje?

Sredi neskončnih gozdov je ob potoku taborila skupina človečnjakov. Poveljar, Veliki človečnjak, se je leno pretegoval in si lovil bolhe. Pravzaprav ga danes ni nič posebno skrbelo. Izvoljen je bil za eno leto in to komaj pred tremi meseci. Oči so mu leno lezle skupaj, po nekaj vetrovih, ki jih je z največjim užitek spustil, se je hotel prekobaliti in zaspal – toda: sanje to še niso, je pomislil, nato pa se je popolnoma prebudil. Eden iz njegovega tropa je zopet hodil po zadnjih rokah. Zarenčal je in opozoril svoje volilce, da je konec popoldanskega spanja. Vse oči so se uprle v njihovega tovariša, ki je veselo skakal in hodil po zadnjih rokah. Poveljar je dal znak. Tiho je zarenčal. V hipu so vsi planili na pokončneža, ga raztrgali in pojedli. Kasneje, ko so se napili vode in zopet plegli, poveljar ni več mislil na spanje. To je že tretji, je razmišljal. Le kaj se dogaja z nami, urejenimi, normalnimi človečnjaki, da vsak dan kakšen duševno zboli in hodi po dveh. Odvratno! Tedaj mu je šinila ideja; pogledal je naokrog, vsi njegovi podložniki so že spali. Odplazil se je nekoliko med dreve in poizkusil hoditi po dveh. Saj gre, je pomislil.

Odtirgal je nekaj lesnik z drevesa, jih pojedel in se zadovoljno skremžil. Pograbil je suho vejo, zamahnil

z njo in bil navdušen. Dobro, je pomislil, zelo dobro; to je tisto pravo.

Vrnil se je, po štirih, seveda, med svoj trop in oznanil, da bo imel svete sanje, ker čuti, da bi mu veliki duh rad nekaj razodel. Človečnjaki njegovega rodu so se ustrezljivo umaknili med dreve. Naglo je še pogoltnil nekaj mesa poginulega norca, bil je nekoliko vraževeren (to je vedela samo ena njegovih žena, a ga ni izdala, sicer bi ga človečnjaki pojedli. Tako je bilo že vse od časov, ko so prekleli vsako vraževernost in se odločili za ukaze enega vsemočnega duha, ki se razodeva poveljarju v sanjah).

No, legel je, kolcnil nekajkrat in se pretvarjal, da spi. Smrčal je kot nosorog, zraven pa napeto premišljeval, kaj bo oznanil.

Prebudil se je in zarjovel. Pridrvel je ves njegov trop. Stal je na dveh nogah, vihtel vejo in ponavljal: »Ljudje smo in hodimo po dveh rokah, ki se bosta odslej imenovali noge. Ljudje smo, ne več človečnjaki!« To je rjovel toliko časa, dokler niso vsi rjovelili z njim, stoječ na nogah. Vihteli so veje in pobili tistih nekaj, ki niso mogli pokonci.

Kmalu po tem je Keops zgradil piramido, Paris ugrabil lepo Heleno in se je podražil bencin.

Nenad N. Zupanič

Dare Juhant – prvi litijski Himalajec

Alpinizem je šport, ki je bil dolgo časa povsem na obrobju družbene pozornosti. Z največjimi uspehi, ki so »špica« tudi v mednarodnem merilu, pa se je stanje nekoliko izboljšalo. Dejstvo pa ostaja, da mora alpinist sam zbrati ves denar, ki ga potrebuje. To je potrdil tudi član AO Litija. Dare Juhant, ki se je pred kratkim vrnil iz Himalaje. Kot prvi Himalajec iz litijske občine se je udeležil odprave na Kangčendzen-go, ki pa se je, žal, končala tragično. Za svoje dosežke si Dare prav gotovo zasluži vso pozornost in zato smo ga prosili, da nam nekaj pove o sebi in zadnji odpravi.

Pri slavnih ljudeh novinarji vedno začnemo z vprašanjem, kako ste začeli? Naj to velja tudi za vas.

S hribi sem se v bistvu »zastrupil«, ko sva šla nekoč z očetom kupovati junca h kmetu na Obolno. Takrat še nisem hodil v šolo, a so se mi kljub temu globoko v spomin vtisnili zasneženi hribi, ki sem jih opazil v daljavi. Ker imamo doma kmetijo in sem moral pridno delati, vse do 6. razreda nisem mogel uresničiti svoje velike želje. Takrat pa smo šli z župnikom na duhovne vaje v Bohinj in ker smo vse leto pridno ministrirali, smo se za nagrado povzpeli še na Triglav. In tista mirna gorska narava je v meni pustila tako globok vtis, da sem bil od

takrat naprej dokončno »zastrupljen«. In kljub temu, da sem praktično prehodil in preplezal že vse naše gore, pa tudi veliko tujih, se še vedno rad vračam na iste poti, kajti vedno znova odkrijem kaj novega. S plezanjem pa sem začel doma v Štangarskih Poljanah, kjer imamo manjšo skalo. Skupaj s sosedom sva skovala kline in naredila vrv in tako je bil ognjeni krst za mano. Dodatno pa je spodbudila še knjiga Hermana Bulla-Nanga Parbat, ki je name naredila tak vtis, da sem vedel, da je alpinizem tisto, kar si želim.

Začetki so bili zelo zanimivi, a nikakor se ne moreva izogniti vprašanju, če vas je bilo kdaj strah v steni?

Saj veste, večini ljudem gredo še vedno lasje pokonci, če jim alpinizem samo omenite.

Ne vem, glede strahu bi lahko rekel, da če ga nimaš, lahko zelo hitro končaš to pot, strah te mora biti. Vendar pa sam nikoli nisem šel do konca, vedno so bili še neki izhodi, ki pa seveda obstajajo, samo če te ni preveč strah. Obdobje močnejšega strahu sem imel pred leti, ko sem v Franciji preživel, zgolj po sreči, 70-metrski padec. In ko sem šel potem prvič v steno, me je bilo kar precej strah.

Glede na to, da je alpinizem šport,

ki terja odlično psihofizično pripravljenost, kakšen je vaš trening in koliko trenirate?

Seveda je najpomembnejša kondicija, ki jo jaz nabiram na kolesu in s tekom. Vendar je to le osnova, ostalo pa lahko pridobiš le z neprestanim plezanjem. Včasih je bilo to možno le v pravih stenah, sedaj pa so se stvari izboljšale, saj lahko treniramo tudi na umetnih stenah in mislim, da je umetna stena velika pridobitev tudi za naš alpinistični odsek.

Odprava v Himalajo in osvojitve osematisočaka, je prav gotovo sen vsakega alpinista. Kako vi gledate na vašo odpravo, je bil to labodji spev v vaši karieri ali le stopnica v razvoj?

Zdi se mi, da je bolj stopnica, na katero je bilo potrebno stopiti, da bom lahko splezal višje. V Himalaji imam še veliko ciljev, mogoče ne tako visoke stene, vendar težavnejše smeri. Seveda pa si želim stopiti tudi na osematisočak, saj mi tokrat zaradi tragične nesreče naših dveh prijateljev to ni uspelo.

Kako pa je sploh potekala vaša odprava?

Potem, ko smo najeli nosače za transport tovora, ki za svoje celod-

RIŠBA: ALONZ BERLEC

nevno delo dobijo bore 4 dolarje, smo do baznega tabora prehodili več kot 250 km v 16 dneh. Ker je narava popolnoma drugačna od naše, ves čas hodiš z odprtimi očmi. Ker smo z vremenom imeli srečo, smo lahko takoj začeli z delom na gori. Vse je potekalo gladko vse do 3. maja, ko se je vreme pokvarilo in se je na gori razdivjal hud snežni vihar. In ravno to je bil vzrok, da sta se Marija Frantar in Jože Rozman ponesrečila. Odprava je bila seveda takoj preklicana in odpravili smo se domov.

Ste bili razočarani, ker vam ni uspelo priti na vrh?

Razočaran sem seveda bil, vendar pa me je veliko bolj pretreslo to, da sem izgubil dva prijatelja, ki ne bosta nikoli več plezala. Jaz pa bom imel še dovolj možnosti, tudi za osematisočake, samo če bom še nadaljeval ta način življenja.

Kakšni pa so vaši načrti za letos?

Kaj vem, poleti mogoče kakšen težji vzpon v Zahodnih Alpah, pri nas pa kakšna prvenstvena smer. Mogoče Triglav.

Pogovarjal se je
IGOR JURIČ

Srečanje mladih planincev na Jančah

Vsako leto se na eni od planinskih postojank v Zasavju zberejo mladi planinci iz trinajstih planinskih društev od Litije do Brežic, ki vsa skupaj sestavljajo zasavski MDO.

Letošnje srečanje je bilo že 16. po vrsti, potekalo pa je 25. in 26. maja na Jančah.

Prvi dan je bilo uspešno izvedeno orientacijsko tekmovanje, ki se ga je v različnih kategorijah udeležilo 14

ekip. V nedeljo, 26. maja pa je bil pred planinskim domom kulturni program, tekmovanje v planinskem poligonu in razglasitev rezultatov ter podelitev priznanj. V kulturnem programu, ki ga je zasnoval Pavel Smolej, so sodelovali praktično vsi učenci osnovne šole na Jančah, pevski zborček planink iz osnovne šole na Rozmanovem trgu v Litiji, plesna skupina Kakadu, harmonikar z Janč in še nekaj mladih planink, ki še ne hodijo v šolo. Program je domiselno povezovala Dragica Turudič, ki je k plesu in prepevanju znala pritegniti tudi občinstvo.

Tekmovanja v planinskem poligonu, ki pomeni premagovanje različnih ovir, se je udeležilo 20 ekip, tako da je vsakdo imel priložnost, da navija za svoje.

Mladi litijski planinci so bili tokrat že drugi gostitelji. Splošna ocena vseh gostov, potrjena tudi na MDO, pa je bila, da je bilo srečanje odlično organizirano. Največ zasluga to pa imata mentorica Ana Mohar-Zuža in predsednik mladinske komisije Roman Ponebšek.

Pokrovitelj srečanja je bila Zavarovalnica Triglav, Občina Litija in ZTKO Litija.

Borut Vukovič

PD LITJA 1994

Del domiselnega plakata, ki sta ga izdelala Marija in Pavle Smolej. Na nahrbtniku in klobuku so napisali vseh društev, ki sestavljajo zasavski MDO.

V RAZMISLEK ...

Hudo je, če nimaš nikogar, da bi mu kaj povedal. Še huje pa je, če koga imaš, pa mu nimaš kaj povedati.

M. B.

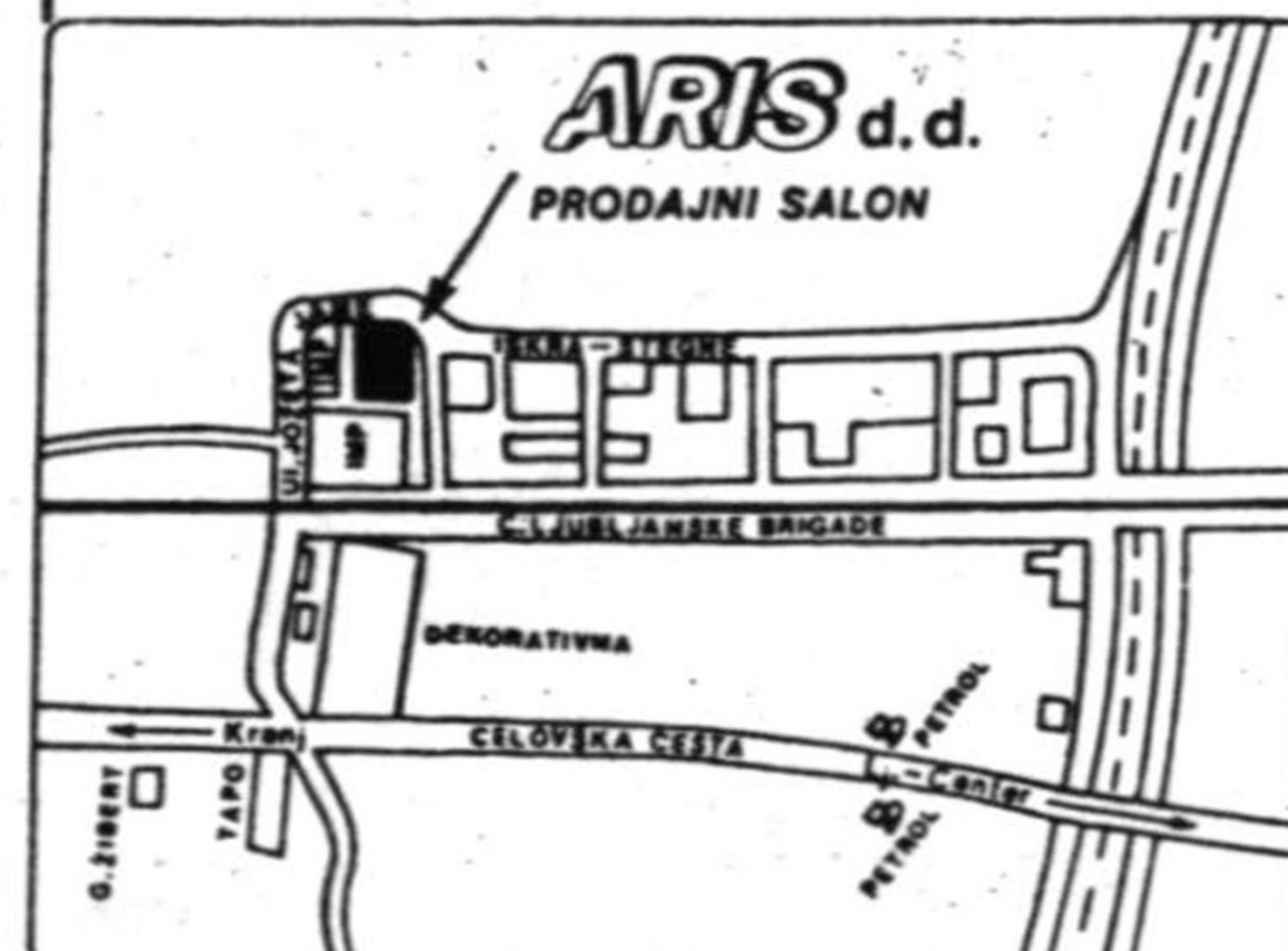
ARIS d.d. VELETRGOVINA

prodaja na drobno in debelo
tehnične izdelke, repromaterial,
toplotno tehniko, akustiko,
TV in belo tehniko, igrače...

ugodni prodajni pogoji
obiščite nas in se prepričajte!

Ljubljana-Sentvid
Jožeta Jame 16

Tel. 061/555 680, 555 760, 555 747
Fax. 061/555 787, Tlx. 39500 YU-SL

Pet let po Černobilu

Verjetno se spomnite deževnega dne pred petimi leti, ko je prišlo radijsko obvestilo, da je močno povečano radioaktivno sevanje. To je tista oblika onesnaževanja, ki je ne vidimo, čutimo, vonjamo, okusimo, skratka je človekova čutila ne zaznajo. V petih letih je strah nekako popustil in v nekatere kroge se je vrnilo vedenje, kot da je to mimo.

Nekako leto dni po Černobilu sem se imel priliko seznaniti s stališči o problemu Medicinskega razreda Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki so ga podali v okviru Upravnega odbora zveze društev za varstvo okolja Slovenije. Stališča je podal dr. Andrej Zupančič.

Naloga stroke je, da poda mnenja, podprta z argumenti in naj ne razsoja in naj izsledkov ne upravlja za jalovi »pink-ponk«, ampak naj sledi cilju, da se izboljšajo razmere v okolju. Izhajati je treba iz načela, za koliko generacij smo odgovorni? Nekateri računajo, da za 500 ali 1000 let. Stališče je do vseh generacij. Učinki sevanja so vidni takoj ali šele po mnogih letih s povečanim pojavom rakastih obolenj. Kaj je pojem škode? To so: strah, zaskrbljenost, tesnoba, zmanjšana kakovost življenja, invalidnost, trpljenje, smrt.

Psevdonatančna merila so lahko sredstvo manipulacije in boljše od tega so strokovne ocene. Ugotoviti je treba mejo med sprejemljivimi in nesprejemljivimi dozami sevanja in treba je vedeti, da so tudi sprejemljive doze nevarne. Obsevani so tudi iz naravnega okolja iz zraka in zemlje. Majhne količine so življenjsko nujne, ker pospešujejo rast celic, a tudi rak je pospešena rast celic. Kakšne napake so ne-

kje delali, ko so nameščali starčke v uranove rudnike, da bi jim pospešili rast celic.

Škodljivi so pregledi nosečnic, ker so celice najbolj občutljive takrat, ko se delijo.

V medicini se sevanje uporablja močnejše, kot je černobilsko, s ciljem, da se prepreči večje zlo. To pa ni opravičljivo kar za vse počez.

Rudarji v rudniku Žirovskega vrha so nezaščiteni dobili v petih letih toliko sevanja kot bi ga normalno v vsej delovni dobi. Tam je največji onesnaževalec jalovišče, ki bo sevalo še prek 100 let.

Javnost mora biti nezaupljiva do oblasti, politike, zdravstva in vojske, ker morajo biti pod nadzorom. Zelo narobe je, da jedrske naprave dobijo dovoljenje za obratovanje, medtem ko nimajo rešenega problema odpadkov.

Npr. posledice Hirošime so večje, kot se je pričakovalo.

Angleži so dali javnosti poročilo o Černobilu po 14 dneh, naša javnost ga po letu dni še ni imela. Finci dajo ljudem v razpravo poročilo vsake tri mesece. Zakaj morajo biti pri nas izjave in ocene izsiljene in zahteve povzročajo živčnost in odpor?

Končna ocena je bila, da je sevanje povečano in da ne morejo povedati ali je to tudi večja nevarnost. Elektrarna v Krškem resnično ne seva nevarno v okolje, vendar je izredno nevarna zaradi morebitne nesreče.

Bralcu prepuščam, da ugotavlja razliko s stanjem danes od takrat, ko javnost ni bila dovolj objektivno in sprotno obveščena.

Pavel Smolej

GASILSTVO

Tekmovalo 520 gasilcev

V soboto 18. in nedeljo 19. maja 1991 so se v deževnem vremenu zbrale na občinskem gasilskem tekmovanju v gasilsko športnih disciplinah ekipe mladih gasilcev, mladincev, članov, veteranov in civilne zaščite iz občine Litija, da preizkusijo svoje znanje in športno srečo na tekmovanju. Tekmovanje je potekalo na poligonih na Dolah pri Litiji.

Organizacijske priprave in izvedbo tekmovanja je uspešno izvedlo GD Dole.

Mladi gasilci in gasilke, mladinci in mladinke, člani, članice, civilna zaščita in veterani so tekmovali v tekmovalnih gasilskošportnih disciplinah, prirejenih njihovi starosti.

Skupno je na občinskem tekmovanju sodelovalo 52 ekip ali 520 tekmovalcev. Mladi gasilci so tekmovali v izredno težkih pogojih, kajti tekmovalno progo in tekmovalce je neprestano močil dež. Vendar so kljub dežju vztrajali do konca.

Ekipe so se uvrstile po naslednjem vrstnem redu:

Mlade gasilke

1. GD Gabrovka
2. GD Sava
3. GD Dole

Mladi gasilci

1. GD Kresnice
2. GD Vače
3. GD Jevnica
4. GD Gabrovka
5. GD Dole
6. GD Polšnik
7. GD Jablanica II.
8. GD Hotič
9. GD Šmartno
10. GD Kostreznica
11. GD Sava
12. GD Jablanica I.

Mladinke

1. GD Vače
2. GD Dole
3. GD Sava

Mladinci

1. GD Vače
2. GD Gabrovka
3. GD Šmartno
4. GD Kostreznica
5. GD Jablanica
6. GD Breg
7. GD Dole II.
8. GD Dole I.
9. GD Polšnik
10. GD Sava
11. GD Kresnice

Glede na število doseženih točk in razlike med uvrstitvijo, ki so bile minimalne, smo lahko zadovoljni nad osvojenim znanjem mladih na področju požarnega varstva in preventive.

Tudi pri članih, civilni zaščiti in veteranih je bil boj za dosežena mesta izredno požrtvovalen. Z več ali manj športne sreče so se uvrstili:

Članice

1. GD Vače

Člani

1. GD Jevnica II
2. GD Vače I.
3. GD Jablanica II.
- 4/6. GD Javorje
- 4/6. GD Hotič
- 4/6. GD Jablanica I.
7. GD Tihaborj
8. GD Polšnik
9. GD Vače II.
10. GD Jevnica I.
11. GD Šmartno
12. GD Gabrovka
- 13/14. GD Liberga
- 13/14. GD Ribče
15. GD Kresnice
16. GD Dole
17. GD Litija

Civilna zaščita

1. CZ Jevnica
2. CZ Polšnik
3. CZ Vače
4. CZ Kresnice

Veterani

1. GD Vače

Vse sodelujoče ekipe so prejele posebna priznanja, prvouvrščeni pa pokale v trajno last. Vse prvouvrščene ekipe se bodo v mesecu juniju pomerile na območnem prvenstvu s prvouvrščenimi iz Domžal in Kamnika.

V imenu OGZ Litija se zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli k izvedbi občinskega gasilskega tekmovanja, posebno še lastniku travnika g. Grmu z Dol, ki je nesebično odstopil ter pokosil travnik, KZ Presad Gabrovi, KZ Litiji, Mesariji in prekajevalnici Litija, Kovinarski Dole kot sponzorjem tekmovanja ter gasilskemu društvu Dole kot odličnemu organizatorju ter vsem ostalim, ki so sodelovali pri izvedbi tekmovanja.

Branko Ojnik

POROČILO MATIČNE SLUŽBE

V mesecu maju 1991 se je na območju občine Litija rodilo 9 dečkov in 11 deklic.

Na gradu Bogenšperk se je poročilo 52 parov, med njimi:

Prijatelj Drago, mizar iz Gabrovke in Jelševar Andreja, prodajalka iz Tihaboja. Krampelj Jože, kovinostrugar iz Velike Račne in Zrnec Marija, šivilja iz Zdenske vasi. Kotar Dušan, elektronik iz Dol pri Litiji in Potrpin Vanja, ekonomski tehnik iz Renk. Zaman Franci, mizar iz Male Kostrevnice in Grošičar Sonja, referent v špediciji iz Litije. Sever Karol, elektromehanik iz Ljubljane in Vrhovnik Danica, komercialistka iz Ljubljane. Končar Janez, delavec iz Stranskega vrha in Zagorec Metka, delavka iz Konjšice. Kopač Hieronim, ključavničar iz Kresnic in Potočnik Sonja, tehnični risar iz Kresnic. Zupanc Branko, mizar iz Malega kuma in Kotar Nevenka, delavka iz Rodeža. Božič Roman, komercialist iz Prevoj in Skubic Ema, ekon. tehnik iz Grosuplja. Zlatnar Marko, inštruktor iz Ljubljane in Cigoj Maja, bančna uslužbenka iz Ljubljane. Polegek Andrej, električar iz Maribora in Trančar Sonja, pripravnica iz Maribora. Škulj Marko, strojni tehnik iz Štangarskih Poljan in Dobravec Rosana, knjigovodja iz Litije. Ilar Zvonko, strojni tehnik iz Litije in Simončič Mojca, računovodja iz Litije. Škvorc Branko, prodajalec iz Ljubljane in Krpan Martina, programerski tehnik iz Ljubljane. Mohorko Srečko, avtoklepar iz Litije in Pregrad Katjuša, komercialni tehnik iz Zagorja ob Savi. Drnovšek Miloš, ing. radiologije iz Spodnjega Loga in Jamšek Tatjana, medicinska sestra iz Trbovelj. Deu Gregor, dipl. ing. elektrotehnike iz Ljubljane in Barič Jasmina, finančni referent iz Ljubljane. Dolšek Aleš, kovač iz Zgornje Jablanice in Kunstelj Tatjana, laborant iz Litije. Časar Andrej, strojnik iz Laškega in Brglez Mojca, prodajalka iz Hrastnika. Izlakar Tomaž, avtoličar iz Litije in Gornik Zdenka, delavka iz Litije. Izlakar Janez, gradbeni tehnik iz Litije in Lavrič Mojca, uslužbenka iz Zagorja ob Savi. Vozel Boštjan, strojni tehnik iz Trbovelj in Perpar Rosana, predmetna učiteljica iz Trbovelj. Janc Marjan, strugar iz Trbovelj in Ferlič Jerica, vrtnarski tehnik iz Trbovelj. Rot Matjaž, zunanji delavec iz Loga in Knez Daliborka, dijakinja iz Loga. Sever Danijel, prodajalec iz Domžal in Tomažič Antonija, prodajalka iz Dragovškega. Savšek Roman, žerjavist iz Gorenje vasi in Strmčnik Alenka, saldakontistka iz Dobovca. Urbas Janez, vzdrževalec strojev iz Brega pri Litiji in Završnik Tončka, delavka iz Rodeža. Repovž Aleš, elektrotehnik iz Zagorja ob Savi in Lipovšek Marija, prodajalka iz Velikega Širja. Volčanšek Jani, mizar iz Duplice in Jeran Marjeta, šivilja iz Stolnika. Kušar Bojan, voznik iz Ljubljane in Benedik Stanislava, vzgojiteljica iz Ljubljane. Zupančič Tone, strojevodja iz Hrastovega dola in Vrhovec Brigita, prometno transportni tehnik iz Sela pri Višnji gori. Japelj Viktor, strojni tehnik iz Ljubljane in Mertik Helena, dipl. ing. kemije iz Ljubljane. Meglič Peter, kamnosek iz Mokronoga in Hočevar Mirjam, socialna delavka iz Mokronoga. Koporec Marjan, ključavničar iz Kolovrata in Svenšek Dragica, konfektionarka iz Žvarulj. Novak Marjan, orodjar iz Mekinj in Kerin Barbara, računovodja iz Kamnika.

Umrli v mesecu maju:

Hribar Erik, star 19 let iz Litije. Miklič Niko, star 4 leta iz Litije. Kozlevčar Anton, star 56 let iz Okroga št. 9. Bregar Anton, star 67 let iz Litije. Prašnikar Ivan, star 92 let iz Spodnjega Hotiča. Vidic Jožef, star 57 let iz Litije. Mohar Ana, stara 66 let iz Kresnic. Primc Marija, stara 69 let iz Mamolja. Avsenik Marija, stara 90 let iz Litije. Rožman Stanislav, star 63 let iz Litije. Brvar Janez, star 68 let iz Gorenjega Loga. Zagorec Zorica, stara 69 let iz Črnega Potoka. Tomc Mihael, star 55 let iz Jablaniških Laz. Boljte Alojzija, stara 83 let iz Kamnega vrha.

V mesecu juniju 1991 se je na območju občine Litija rodilo 6 dečkov in 7 deklic.

Na gradu Bogenšperk se je poročilo 41 parov, med njimi:

Rogelj Janez, avtoklepar iz Debeč in Zadavec Irenca, konfektionarka iz Stične. Pivc Franc, varnostnik iz Jagnjenice in Popotnik Marija, operater iz Zidanega mosta. Štangar Rajko, dipl. ing. kemijske tehnologije iz Litije in Lavrenčič Urška, dipl. ing. kemije iz Ljubljane. Kuder Janez, veterinarski tehnik iz Litije in Klemenc Sonja, študentka iz Ljubljane. Gracar Anton, delavec iz Gornjih Ravn in Grm Sonja, snemalka iz Gornjih Ravn. Pavlica Uroš, elektrotehnik iz Litije in Cirkvenčič Urška, šivilja iz Šmartna pri Litiji. Starič Marjan, ing. kemijske tehnologije iz Gornjega Brezovega in Kirn Alenka, dipl. ekonomistka iz Dola pri Hrastniku. Bučar Roman, elektromonter iz Litije in Dobčnik Jožica, delavka iz Zagorja ob Savi. Ahac Jože, ing. elektrotehnike iz Trbovelj in Milinović Uljanka, komercialistka iz Trbovelj. Kovač Bojan, elektrotehnik iz Zagorja ob Savi in Jerman Tanja, elektrotehnik iz Zagorja ob Savi. Kondolf Marko, miličnik iz Dola pri Hrastniku in Hribar Vesna, delavka iz Zagorja ob Savi. Jevnikar Igor, vlakovni odpravnik iz Vrh pri Mokronogu in Logar Leonida, zdravstveni tehnik iz Mirne. Sirk Damjan, strojni tehnik iz Trbovelj in Škofca Romana, ek. tehnik iz Trbovelj. Špan Tomaž, dipl. ing. strojništva iz Ljubljane in Mramor Mirjam, višji fizioterapevt iz Celja. Poglajen Jože, kmet iz Mihelce in Vavtar Darja, delavka iz Mihelce. Pirnar Stanislav, avtoklepar iz Kamnika in Žagar Danica, delavka iz Kamnika. Pajer Hari, ključavničar iz Hrastnika in Guček Mateja, prodajalka iz Hrastnika. Vozel Franc, vzdrževalec gradbene meh. iz Zagorja ob Savi in Ostrončič Irena, knjigovodja iz Jablane. Herman Igor, elektrotehnik iz Zagorja ob Savi in Sotlar Branka, ekon. tehnik iz Zagorja ob Savi. Šinkovec Aleksander, ing. lesarstva iz Grosuplja in Bučar Barbara, cvetličarka iz Ljubljane. Poglajen Franc, mesar iz Jablaniških Laz in Grčar Dragica, iz Jablaniških Laz. Drolc Janko, delavec iz Zagorja ob Savi in Dečman Marinka, referent iz Miklavža pri Taboru. Knavs Tomaž, šitar iz Radeč in Pintar Ines, komercialni tehnik iz Obrežja pri Zidanem mostu. Murenc Marko, strojni ključavničar iz Litije in Perme Slavka, blagajnik iz Javorja. Hafner Edvard, strojni ključavničar iz Dola pri Hrastniku in Gorenc Tanja, šivilja iz Trbovelj. Kek Jože, električar iz Dobriča in Markelj Tadeja, delavka iz Šentvida pri Stični. Jevnikar Tomaž, dipl. pravnik iz Ljubljane in Magdalenc Andreja, predmetna učiteljica iz Ljubljane. Zaletelj Robert, puškar iz Srednje vasi pri Šenčurju in Brodar Staša, kuharica iz Kokrice. Trtnik Marjan, strugar iz Ljubljane in Golčman Barbara, ek. tehnik iz Lesc. Širca Andrej, dipl. ing. gradbeništva iz Ljubljane in Daga Judita Fedija, dipl. ing. farmacije iz Novega Polja. Knez Ivan, gradbeni tehnik iz Radeč in Orešnik Ana, medicinska sestra iz Radeč. Biderman Mitjan, strojni tehnik iz Hrastnika in Očepek Anica, tekstilni konfektionar iz Hrastnika. Lavrič Anton, elektrotehnik iz Domžal in Gosar Miranda, vzgojiteljica iz Mengša. Pograjc Zvonko, električar iz Šemnik in Ribič Tanja, bančna uslužbenka iz Zagorja ob Savi. Škegro Borut, strojni ključavničar iz Obrežja pri Zidanem mostu in Ernestl Polona, veterinarski tehnik iz Zidanega mosta.

Umrli v mesecu juniju:

Avsec Frančišek, star 61 let iz Spodnjega Loga. Krafogel Antonija, stara 79 let iz Spodnje Jablanice. Prosenc Marija, stara 77 let iz Ribč. Vozelj Marija, stara 92 let iz Kresnic. Mohar Jožef, star 83 let iz Malih sel. Zavrl Alojzij, star 60 let iz Ježevca. Fajfar Rudolf, star 67 let iz Raven nad Šentrupertom. Zupan Anton, star 83 let iz Sp. Jelenja. Lindič Jožefa, stara 78 let iz Litije. Conta Benjamin, star 46 let iz Velike Kostrevnice. Marinič Pavla, stara 86 let iz Litije.

V SPOMIN

ŠTEFKI KRAMAR

18. maja je tik pred svojim 60-tim življenjskim jubilejem preminula gasilka Štefka Kramar.

V zibelko življenja je bila položena 20. decembra 1931. leta na Ustju.

Izučila se je za krojačico.

Svoj kruh si je najprej služila v sitarjevškem rudniku, kasneje pa v Ljubljani in v Usnjarni Šmartno.

V vrste GD Šmartno pri Litiji je vstopila leta 1952.

Pod znakom bakle, šlema in sekirice je delovala na operativnem, kot tekmovalka in organizacijskem področju v upravnem odboru društva. Poleg gasil-

stva si je prosti čas krajšala tudi s telovadbo v TVD Partizan.

Za nesebičnost v gasilstvu je prejela dve občinski gasilski priznanji. Od nje smo se poslovili številni gasilci in krajan na šmarskem pokopališču.

V SPOMIN

HEDI KEPA

7. maja je po hudi bolezni klonilo srce gasilke Hede Kepa. Rodila se je 21. septembra 1910. leta v gradu Bogenšperk, se v dekliških letih izučila za trgovko in službovala širom občine Litija.

Med šmarske gasilske vrste je vstopila 1957. leta.

Njena pridnost in poštenost sta bili vrline, da je bila že tri leta kasneje izvoljena za blagajnika. To delo v društvu je z vso pohvalo opravljala polnih 24 let, do trenutka, ko jo je napadla huda bolezen.

Veliko svojega prostega časa je nesebično žrtvovala za razreševanje denarne in ostale problematike

gasilstva v Šmartnem.

Za vse to delo v gasilstvu je prejela gasilsko odlikovanje in več gasilskih priznanj.

Številni gasilci in krajanji smo se ji ob uri slovesa iskreno zahvalili in obljubili trajni spomin.

GD Šmartno pri Litiji

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
ljubil si zemljo in dom
zdaj pa brez tebe
je prazen naš dom.*

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, dedka in pradedka,
brata, strica in tasta

IGNACA ZORKA iz Ponovič

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom prijateljem, sosedom, članom ZB, gospodoma duhovnikom in ostalim, ki so kakorkoli pripomogli ob težkem trenutku, darovali cvetje, sveče ter nam izrazili ustno sožalje.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala govornikom Slavici Hauptman in Metodu Pavlici, Riški družini Litija, pevcem iz Kresnic za zapete žalostinke in Jožetu Setničarju za zaigrano Tišino.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi: hčerke Anica, Helena in Marta z družinami in ostalo sorodstvo

*Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, stare mame,
prababice, sestre in tete

HEDE KEPA iz Črnega Potoka

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izražena sožalja, darovano cvetje in sveče, ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi osebju Zdravstvenega doma Litija, posebno dr. Stanetu Ptičarju in sestri Bebi za skrbno nego na domu.

Prav tako se zahvaljujemo PGD Šmartno za organizacijo pogreba, kakor tudi ostalim društvom za zadnji pozdrav, pevcem, govorniku Albinu Jesenšku za poslovilne besede, g. Setničarju, g. župniku Franciju Kaduncu, ter vsem ostalim, ki ste kakorkoli sočustvovali z nami.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, stare mame in prababice

MARIJE VOZEL

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

Prisrčna hvala prav vsem, ki so kakorkoli pomagali pri pripravah in spremstvu za njeno zadnje slovo.

Zahvaljujemo se za večletno pozornost in nesebično zdravniško pomoč pri lajšanju bolečin dr. Kofolj-Jutrškovi, posebno pa še v zadnjih mesecih.

Žalujoči: otroci z družinami in ostali sorodniki

*Pomlad na vrt bo tvoj prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.*

(Narodna)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, tete, stare mame in prababice

PAVLE MARINIČ

se z bolečino v srcu zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, za prelepo darovano cvetje, za zadnje spremstvo in toplo izraženo sožalje. Hvala vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi, in ji v življenju kakorkoli pomagali.

Vsi njeni

*Vedno si pri sebi nas želela imeti,
a zdaj si morala umreti.
Tiho si nas zapustila,
a v srcu žalost nam pustila.*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljube mamice in mame

FRANCKE WEISS iz Gobnika pri Gabrovki

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter za številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Hvala vsem, ki ste nama v težkih trenutkih stali ob strani in darovali za maše.

Posebej hvaležni sva govornici Heleni Perko za tenkočutne in ganljive besede, gospodu župniku za lepo opravljen obred in tolažilne besede ter pevcem za zapete žalostinke ob grobu.

Še enkrat iskrena hvala vsem.

Žalujoči: hčerki Ivanka in Marinka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

MARIJE JELNIKAR roj. BAJDE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so bili z nami, izrazili sožalje, darovali prelepo cvetje in mamo spremili na zadnji poti. Lepo se zahvaljujemo g. župniku za opravljen obred in poslovilne besede.

Iskrena hvala osebju »DOMA TISJE« za skrb in nego ter lajšanje bolečin. Hvala tudi sostanovalcem CKS 14 za darovano cvetje in sveče. Lepa hvala glasbeniku za zaigrano Tišino.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi dragega sina

BRANKA BOŠTJANČIČA iz Litije, Maistrova 2

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sostanovalcem, Ribiški družini Litija, PD Litija, Planinskemu železniškemu društvu Ljubljana ter Papirnici Vevče za vso pomoč, darovano cvetje, sveče ter izrečeno sožalje. Posebna zahvala velja dr. Marku Kolšku.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste mi ob tem težkem trenutku stali ob strani in ki ste ga tako množično pospremili na njegovi zadnji poti.

Neutolažljiva mama Slavka

ZAHVALA

Sporočam, da je dne 24. 6. 1991 duša zapustila fizično telo in se preselila v fino snovno telo onostranstva moje matuške

KSENIJE PIHLER

Izrekam srčno zahvalo gospe dr. Kurent Nadi in patronažni sestri Bernardi za zvesto zdravstveno skrb.

G. Danici Kolšek in g. Tonetu Toriju, odboru RK in ZB Litija, gospe Ivanki Verdenik in zvesti gospe Mariji se zahvaljujem za vse, kar ste storili zanjo.

Hvaležna hčerka Pihler-Javoršek Vikica

NAVODILA ZA OBNAŠANJE PREBIVALCEV OB NEVARNOSTI UPORABE STRUPOV IN BIOLOŠKIH AGENSOV

KEMIJSKA SREDSTVA

Strupi so različne kemične snovi, ki škodljivo vplivajo na človeka in okolje. Z njimi se lahko izvede napad na ljudi, živali, ter rastlinstvo, tako da se kontaminirajo – onesnažijo zrak, voda, hrana in zemlja ter predmeti splošne rabe in površine.

ZAŠČITA

Veljajo osnovna pravila osebne in kolektivne zaščite to je takojšnja uporaba zaščitne maske, zaščita odkritih delov kože oziroma zaklanjanje v zaprtih, dobro zatesnenih prostorih, najbolje v zakloniščih.

Na odprtem prostoru se v najkrajšem času umaknemo s kontaminiranega območja in v čistem okolju takoj odstranimo kontaminirane dele obleke ter se temeljito umijemo z vodo, milom oziroma detergentom.

Usta in oči moramo sprati s čisto vodo. Če je strup prišel v stik s kožo ta mesta temeljito obdelamo s sredstvom za dekontaminacijo, upoštevajoč navodila za uporabo posameznih sredstev.

Le zdravstveno prizadeti naj poiščejo zdravniško pomoč. Za vse druge ukrepe moramo upoštevati navodila Civilne zaščite.

Ob uporabi kemičnih sredstev sta lahko kontaminirani voda in hrana, če niso izvedeni ukrepi specifične zaščite le-teh.

Hrana in voda, ki sta shranjeni v dobro zaprti embalaži sta zavarovani pred kontaminacijo. Po pravilu je kontaminirana samo zunanja stran embalaže.

Kljub temu velja osnovno pravilo, da se sumljiva živila in voda uporabljajo šele po opravljeni zdravstveni kontroli.

GLASILO OBČANOV

Ustanoviteljica: Skupščina občine Litija. Predsednik časopisnega sveta: Mirko Kaplja. Ureja uredniški odbor: Mija Bernik, Stane Črne, Vera Dušak, Lojze Erjavec, Vida Klemenčič, Simona Frankl, Anuška Potisek, Irena Prašnikar, Iva Slabe in Boris Žužek (glavni in odgovorni urednik). Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Tisk: Aleksander Jovanovič, Litija. Izdajatelj: Prelest d.o.o. Ljubljana, Titova 37. Naslov uredništva: Skupščina občine Litija, Jerebova 14, za Glasilo občanov. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva brezplačno na dom.

Strupe delimo na strupe za onesposabljanje ter strupe za uničevanje.

1.a) Strupi za kratkotrajno onesposabljanje so predvsem kemijske snovi, ki delujejo na območju oči in ust ter povzročajo pekoče zbadanje in bolečine v očeh ter solzenje in pekoče zbadanje ter bolečine v grlu, kihanje, kašljanje in občutek dušenja.

ZAŠČITA

Osebna in kolektivna sredstva za zaščito sluznic ter preprečevanje vdihavanja hlapov dražljivcev.

PRVA POMOČ

Temeljito umivanje z vodo, milom oziroma detergentom. Usta in oči speremo s čisto vodo.

ZDRAVLJENJE

Posebni zdravstveni ukrepi niso potrebni, če so bili izvedeni osnovni zaščitni ukrepi, ker te snovi ne puščajo posledic. Izjema so srčni in pljučni bolniki ter drugi, ki morajo v primeru, da se poslabša osnovno zdravstveno stanje, poiskati zdravniško pomoč.

1.b) Strupi za začasno onesposabljanje z dalj časa trajajočim učinkom

Pri tej skupini kemičnih snovi gre predvsem za strupe, ki povzročajo psihične motnje, dezorientiranost v času, prostoru in imajo lahko za posledico tesnobno obnašanje zastrupljene ga.

ZAŠČITNA IN PRVA POMOČ sta enaki kot pri strupih za kratkotrajno onesposabljanje. Psihično prizadete ljudi pomirjamo.

ZDRAVNIŠKA POMOČ je potrebna samo v težkih primerih zastrupitve.

2. Strupi za uničevanje

Glavne skupine teh strupov so: živčni bojni strupi, dušljivci in mehurjevci.

Strupi lahko pridejo v človeka skozi dihala, prebavila ali kožo. Znaki se lahko pojavijo pri dušljivcih in živčnih strupih takoj, pri mehurjevcih pa šele po nekaj urah.

Znaki so odvisni od tega, kako je strup prišel v človekovo telo in se zato kažejo kot motnje pri dihanju, bolečine v trebuhu, bruhanje in driske.

Pri mehurjevcih se pojavi pekoča bolečina na koži, rdečina, oteklina in kasneje tudi mehurji na koži.

ZAŠČITA IN PRVA POMOČ sta enaki kot pri strupih

za kratkotrajno in dalj časa trajajoče onesposabljanje. Psihično prizadete ljudi pomirjamo.

ZDRAVNIŠKA POMOČ je potrebna prizadetim, ki jih je treba v najkrajšem času prepekljati v ustrezno zdravstveno ustanovo.

BIOLOŠKA SREDSTVA

Pri uporabi biološkega orožja je delovanje in ukrepanje zdravstvene službe primarnega pomena in smo zanj usposobljeni pri vsakodnevnem obvladovanju posameznih nalezljivih bolezni in epidemij.

Človek se predvsem okuži z uporabo okužene hrane in vode ter predmetov splošne rabe. Značilno za nalezljive bolezni je, da se znaki bolezni pojavijo šele čez nekaj časa po okužbi odvisno od vrste klice in načina okužbe.

V izrednih razmerah najpogostejše nastopajo črevesne nalezljive bolezni, kapljicne infekcije in bolezni, ki so skupne ljudem in živalim. Nastanejo lahko zaradi uporabe biološkega orožja, najpogostejše pa so te okužbe zaradi opuščanja osnovnih ukrepov osebne in splošne higijenske ter zaščitne vode in hrane pred onesnaženjem.

Osnovna pravila zaščitnega obnašanja ljudi so ukrepi osebne higijene, na prvem mestu umivanje rok, uporaba samo zdravstveno neoporečne vode in hrane, ki je zavarovana pred onesnaženjem in negativnimi zunanjimi vplivi.

V sistemu javne preskrbe s pitno vodo in s hrano izvajamo sistematičen nadzor s strani pristojnih inšpekcijskih organov ter zdravstvene službe.

V primeru pojava bolezni je potrebno takoj poiskati pomoč zdravstvene službe, ki bo ustrezno ukrepala.

Kot splošno pravilo obnašanja naj velja: hrano moramo imeti zavarovano, primerno pakirano ter shranjeno v manjših, čistih shrambah, v hladilnikih in hladilnih skrinjah. Izogibamo se lahko pokvarljivim živilom. Pijemo le vodo iz kontroliranih vodnih virov. Če to ni mogoče, jo je potrebno prekuhavati pred uporabo.

V izrednih razmerah moramo vsi upoštevati pravila poostre-nega higijenskega režima glede osebne higijene in shranjevanja ter priprave hrane in uporabe pitne vode.

OBČINSKI ŠTAB ZA
CIVILNO ZAŠČITO

NOVO

OD 1. 7. 1991 TUDI V LITIJ
KEMIČNO ALI TEMELJITO ČIŠČENJE
TALNIH, STENSKIH IN STROPNIH
OBLOG TER OBLAZINJENEGA POHI-
ŠTVA NA VAŠEM DOMU ALI V PO-
SLOVNEM PROSTORU.

INFORMACIJE PO TELEFONU: 061/882-254
od 14.-15. ure ali od 20.-21. ure

DANICA FRIŠKOVIC
Jerebova ul. 61270 LITJA

Delovni čas:
ob delavnikih: dopoldan in popoldan
v soboto: dopoldan

Cenjene stranke
obveščamo, da smo v
Litiji na Jerebovi ulici
odprli

O P T I K O